

Undersøgelse af ændringer i den kom- munale og amtskommunale indsats i forhold til socialt udsatte grupper for 2005 til 2006

- En undersøgelse af serviceydelsesområdet

Rådet for Socialt Udsatte udsender i dag d. 12. januar 2006 sin rapport: "Undersøgelse af ændringer i den kommunale og amtskommunale indsats over for de socialt udsatte grupper for 2005-2006"

12. januar 2006

Pressemeddelelse fra Rådet for socialt Udsatte.
Igen i 2006 kan Rådet konstatere en stagnation i kommuners og amters indsats over for socialt udsatte – Samtidig frygter Rådet resultaterne af den forestående be-budede sparerunde.

Oxford Research har for Rådet for Socialt Udsatte ligesom de 3 foregående år undersøgt udviklingen i den kommunale og amtskommunale indsats. Undersøgelsen omfatter samtlige amter samt de 9 kommuner med de største bysamfund. Samlet vurderes det, at disse (amts)kommuner dækker over 75-80 pct. af den samlede indsats på udsatteområdet.

Undersøgelsen omfatter udover 1) budgetanalysen også 2) udviklingen i pladstallet og 3) kommunale og amtskommunale nøglepersoners kvalitative vurdering af udviklingen.

Budgetanalysen viser, at der på kernekontiene, som omfatter botilbud til hjemløse, stofmisbrugsbehandling, behandling for alkoholmisbrug og længe-revarende og midlertidige botilbud til sindslidende, samlet er tale om en uændret indsats. Men det samlede tal dækker over ret modsatrettede udviklinger på enkeltområderne. Således er der tale om en væsentlig vækst på alkoholområdet, nemlig en vækst på 9 pct. opgjort i uændret pris og lønniveau, mens der spares på indsatsen i forhold til sindslidende. Der vil således i følge budgetterne blive brugt 6 pct. mindre på længerevarende botilbud til sindslidende, og 2 pct. mindre på midlertidige botilbud til sindslidende. På stofmisbrugsområdet og hjemløshedsområdet er der en lille stigning på 1 pct.

På de tilgrænsende konti dvs. aktivitets- og samværstilbud, nemlig væresteder, støtte- og

kontaktpersonordninger/ledsageordninger samt amtskommunale botilbud til handicappede og personer med særlige sociale behov er der ligesom sidste år tale om en lille vækst på 1 pct. Disse konti omfatter imidlertid en blanding af tilbud til socialt udsatte og personer med et handicap.

Ser man på udviklingen i **pladstallene** omfatter undersøgelsen oplysninger på i alt 106 områder, geografisk og foranstaltningmæssigt i amterne. Heraf er der i 71 pct. af optællingerne tale om et uændret pladstal, mens der i 22 pct. er tale om en vækst og i 7 pct. af opgørelserne er der tale om et fald. På kommuneområdet er der tale om en uændret indsats 72 pct. af tilfældene og en vækst i 17 pct. og 11 pct. af områderne sker der en tilbagegang.

Samlet synes der tale om en vis fremgang i pladstallet, men der er ikke tale om en ensartet tendens.

Af **den kvalitative vurdering** fremgår det, at kommuner og amter vurderer, at der overordnet sker en stigning i indsatsen over for de socialt udsatte og at indsatsen kun falder et enkelt sted, og at dette kun sker som følge af ændringer i behovet. Interviewene giver i følge undersøgelsen, et klart indtryk af at stigningen i indsatsen er på et noget lavere niveau end fra 2004 til 2005. Det anføres i undersøgelsen, at den lavere stigning samt færre tilkendegivelser om nye tiltag formentligt kan henføres til kommunalreformen.

Alt i alt må Rådet på grundlag af undersøgelsen konkludere, at indsatsen stort set er uændret, men med enkelte beskedne forbedringer.

På den ene side lægge Regeringen afgørende vægt på at skærpe de økonomiske incitamenter til at komme i arbejde ved nedskæringer af kontanthjælpen og indførelsen af den lave starthjælp, På den anden side har regeringen tilkendegivet at ville lægge stor vægt på at sikre en bedre behandling og omsorg og fjerne barriererne, for at de socialt udsatte kan komme i arbejde.

Men i følge undersøgelsen for 2006 kan man i lighed med 2005-undersøgelsen ikke genfinde en satsning på en forbedret indsats på service-ydelsesområdet

Derimod skete der en mærkbar fremgang i behandlings-, omsorgs- og støtte-indsatsen i årene 2003 og 2004..

Rådets formand Preben Brandt udtaler:

"I dette perspektiv finder Rådet det ret bekymrende, at kommuner og amter nu efter krav fra finansministeren og indenrigs- og sundhedsministeren skal genåbne deres budgetter og barbære disse ned med i alt henholdsvis 2100 mio. kr. og ca. 800 mio. kr. Da der vælgermæssigt ikke er tale om en stærk gruppe kan man frygte, at det vil gå ud over indsatsen på udsatteområdet. Rådet vil derfor opfordre regeringen til at bidrage til at sikre, at de socialt udsattes vilkår nu ikke også forringes på serviceydelsesområdet".

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til Preben Brandt på 40 28 21 86 eller til Rådets sekretariat på 33 92 92 65. Undersøgelsen kan findes på Rådets hjemmeside www.udsatte.dk.

Læs undersøgelsen

Indholdsfortegnelse

Sammenfatning.....	5
Indledning.....	9
Den overordnede metode.....	10
Kapitel 1. Budgetanalysen.....	12
1.1. Den overordnede vurdering.....	12
1.2. Analysens fokus og forbehold.....	15
1.3. Udviklingen på de forskellige konti.....	18
1.4. Sammenligning med data fra Danmarks Statistik.....	24
Kapitel 2. Pladstalanalyse.....	29
2.1. Analysens fokus og forbehold.....	29
2.2. Antallet af pladser.....	30
Pladser i amtskommunerne.....	31
Pladser i kommunerne.....	34
Kapitel 3. Overordnet kvalitativ vurdering.....	37
3.1. Sammenfatning.....	37
3.2. Vurderingen af indsatsen.....	39
Den amtslige vurdering.....	40
Den kommunale vurdering.....	45
Bilag A – udgiftsfordelingen for de enkelte kommuner og amtskommuner	
Bilag B – Behandlingspladser i de enkelte kommuner og amtskommuner	
Bilag C – Sammenligning med data fra Danmarks Statistik	

Sammenfatning

Analysen af udviklingen i de udvalgte budgetkonti¹ fra 2005 til 2006 viser, at der i kommunerne og amtskommunerne overordnet ikke sker ændringer i indsatsen over for gruppen af socialt udsatte, målt i faste 2005-priser.

Som det også har været tilfældet for undersøgelsen sidste år, sker der mindre udsving mellem de forskellige konti, men overordnet kan det konkluderes, at der ingen ændringer finder sted i indsatsen over for de socialt udsatte grupper, såfremt der kun ses på de budgetterede midler til området.

I relation til antallet af behandlingspladser, er der overordnet en forventning om en mindre stigning i antallet af behandlingspladser i 2006 i forhold til 2005, om end der på langt de fleste paragraffer ikke sker nogen ændringer. Dette gør sig gældende for både kommunerne og amtskommunerne. Således sker der, i forhold til de paragraffer, som kommunerne og amterne registrerer antallet af pladser efter, samlet set på ca. 68 % af de udvalgte paragraffer ingen ændringer. Som det også var tilfældet for 2004-undersøgelsen, er der generelt tale om mindre ændringer i de tilfælde, hvor der sker en stigning eller et fald i antallet af behandlingspladser.

Kommunernes og amtskommunernes kvalitative vurdering af indsatsen i 2006 i forhold til 2005 afspejler en moderat stigning i indsatsen på misbrugsområdet, mens der i højere grad er tale om en fastholdelse af den nuværende indsats over for gruppen af hjemløse og psykisk syge. Den moderate udvikling på området skal i høj grad ses i lyset af strukturreformen, som for 2006 betyder, at der holdes lidt igen i forhold til udviklingsarbejdet på området. Som det også var tilfældet i undersøgelsen fra 2004, sker ændringerne i indsatsen hovedsageligt som følge af centrale puljemidler, hvilket er uddybet i kapitel 3.

---

¹ De undersøgte konti (5.08, 5.39, 5.42, 5.44, 5.45, 5.51, 5.52, 5.53, 5.55 og 5.56) er alle udvalgt af Rådet for Socialt Udsatte

I tabellen ses udviklingen i de undersøgte konti. Samlet set sker der ingen ændringer i indsatsen over for gruppen af socialt udsatte.

Samlede udgiftsstigninger/-fald mellem 2005-2006 i pct. på de udvalgte konti		
Konti	Indhold	Korrigerede data
Kernekonti		
5.42	Botilbud til personer med særlige sociale problemer (relateret til udsatte grupper)	1 %
5.44	Alkoholbehandling og behandlingshjem for alkoholskadede (relateret til udsatte grupper)	9 %
5.45	Behandling af stofmisbrugere (relateret til udsatte grupper)	1 %
5.55	Botilbud til længerevarende ophold for sindslidende	-6 %
5.56	Amtskommunale botilbud til midlertidigt ophold for sindslidende	-2 %
Total		0 %
Tilgrænsende konti		
5.39	Aktivitets- og samværstilbud (ikke kun relateret specielt til udsatte grupper. Både udsatte og handicappede)	0 %
5.51	Amtskommunale tilbud til midlertidigt ophold for udviklingshæmmede m.m.	-4 %
5.52	Kommunale botilbud til midlertidigt ophold for personer med særlige behov	1 %
5.53	Kontaktperson- og ledsageordninger (til sindslidende og handicappet)	3 %
Total		1 %
5.08	Støtte til frivilligt socialt arbejde (ikke relateret specielt til udsatte grupper)	-9 % (1 %)*
Samlet Total:		0 %
<small>Kilde: Oxford Research 2005 Note*: Århus Kommune har på denne konto en budgetteknisk korrektion, som giver sig udslag i et samlet fald på 9 % for alle kommuner og amtskommuner. Tages Århus Kommune ud af beregningerne, sker der på konto 5.08 en stigning på 1 % i faste 2005-priser. Resultaterne er baseret på de konti, som ikke er markeret med gråt i tabel 1.3, og derved er der tale om korrigerede data. Det betyder, at enkelte amter og kommuner ikke er medregnet i de tilfælde, hvor udsvingene i de udvalgte konti ikke afspejler ændringer i indsatsen. Procentændringen er angivet i faste 2005-priser med en fremskrivningsfaktor på 3,1 %.</small>		

Ses der på udviklingen i gruppen af kernekonti, er der samlet set ingen ændringer (0 %). Imidlertid er der ændringer mellem de enkelte konti, hvilket ses ved, at der er tale om en stigning på konti 5.44 (alkoholbehandling og behandlingshjem for alkoholskadede). Denne stigning (9 %) kan direkte relateres til behandlingsgarantien på området. Budgetterne viser desuden en stigning på 1 % på stofmisbrugsområdet, hvor der også er indført behandlingsgaranti for den yngre gruppe af misbrugere. Som det ses, sker der et fald på konti 5.55 (botilbud til længerevarende ophold for sindslidende) og 5.56 (amtskommunale botilbud til midlertidigt ophold for sindslidende).

Udviklingen er i høj grad den samme, hvis der ses på gruppen af tilgrænsende konti, hvor stigningen er på 1 % i faste 2005-priser. Faldet, som ses på konti 5.51 (amtskommunale tilbud til midlertidigt ophold for udviklingshæmmede m.m.), skyldes især en reduktion i budgettet i Frederiksberg Kommune på 23 % grundet en reduktion i budgettet vedrørende køb og salg af pladser.

Som det ses, sker det største fald på konto 5.08 (støtte til frivilligt socialt arbejde). Faldet i konto 5.08 er imidlertid først og fremmest bundet op på en budgetmæssig justering i Århus Kommune, som samlet set ikke har haft nogen indflydelse på indsatsen i Århus Kommune, men som her kommer til udtryk som en negativ udvikling, når der fokuseres på de enkelte konti. Ses der bort fra Århus Kommune, sker der samlet en stigning på 1 % på konti 5.08.

Nedenstående tabel viser resultaterne af de tre analyser, undersøgelsen dækker over. Tabellen er et udtryk for en meget overordnet vurdering af indsatsen.

Den overordnede vurdering af indsatsen over for socialt udsatte grupper				
	Budgetundersøgelsen		Udviklingen i antallet af pladser	Den kvalitative vurdering
	Ukorrigerede	Korrigerede		
Frederiksborg Amt	-11 %	-10 %	↔	↔
Fyns Amt	-7 %	-7 %	↑	↑
Københavns Amt	-5 %	-1 %	↑	↔
Nordjyllands Amt	2 %	2 %	↑	↑
Ribe Amt	8 %	8 %	↑	↑
Ringkøbing Amt	-18 %	-17 %	↔	↑
Roskilde Amt	9 %	7 %	↑	↔
Storstrøm Amt	13 %	2 %	↔	↑
Sønderjylland Amt	-2 %	-1 %	↑	↑
Vejle Amt	2 %	2 %	↑	↑
Vestsjællands Amt	10 %	-	↑	↑
Viborg Amt	4 %	4 %	↑	↑
Århus Amt	12 %	-5 %	↑	↑
Esbjerg Kommune	-6 %	-6 %	↑	↔
Helsingør Kommune	2 %	2 %	↑	↔
Horsens Kommune	13 %	13 %	↔	↔
Kolding Kommune	3 %	3 %	↑	↔
Odense Kommune	13 %	13 %	↑	↔
Randers Kommune	-6 %	-4 %	↓	↔
Århus Kommune	2 %	2 %	↓	↑
Aalborg Kommune	-4 %	-4 %	↔	↔
Københavns Kommune	11 %	6 %	↔	↑
Frederiksberg Kommune	-5 %	-5 %	↔	↔
Bornholms Regionskommune	15 %	15 %		↑
Total	3 %	0 %	-	-

Kilde: Oxford Research 2005
 Der er forhold omkring enkelte konti, som gør, at procenttallet i kolonnen "Ukorrigerede" ikke er udtryk for en ændring i indsatsen. Oftest skyldes det budgetmæssige omlægninger. I den ukorrigerede total er alle konti medregnet, mens nogle er udeladt i totalen med titlen "Korrigerede". Årsagen til, at nogle konti er udeladt, kan ses i bilag A. Beregningerne i den ukorrigerede kolonne er godkendt af kommunerne og amtskommunerne, mens tallene i den behandlede kolonne er fremkommet gennem Oxford Researchs beregninger.
 Udviklingen i antallet af pladser måles på ti forskellige områder. De fleste kommuner og amtskommuner har ikke pladser på alle områderne. Er der tale om en stigning på blot én plads, vil det være illustreret med en opadgående pil.
 Den kvalitative undersøgelse består af udviklingen på fem områder. I denne tabel er der markeret en stigning, hvis der som minimum sker stigninger på to områder. Hvis indsatsen på ét område falder, neutraliserer det en stigning på et andet. Størrelsen af ændringen i indsatsen er ikke beskrevet.
 Procentændringen er angivet i faste 2005-priser med en fremskrivningsfaktor på 3,1 %.

For budgetanalysen vises to kolonner; en med titlen "Ukorrigerede" og en med titlen "Korrigerede". Forskellen på de to kolonner er, at i kolonnen med de ukorrigerede tal er alle undersøgte konti (10 stk.) for den enkelte kommune og amtskommune medregnet. Problemet er imidlertid, at budgettallene, i visse tilfælde, er misvisende, idet store stigninger eller fald kan være udtryk for budgetmæssige forhold, som intet har at gøre med indsatsen over for socialt udsatte grupper. I kolonnen med de korrigerede tal er der taget højde for denne problematik, idet enkelte konti er udeladt.

Som det fremgår af tabellen, sker der overordnet ingen budgetmæssige ændringer i indsatsen over for gruppen af socialt udsatte i 2006 i forhold til 2005. Dog sker der justeringer af indsatsen på de enkelte områder, hvilket også underbygges af pladstal-analysen samt den kvalitative analyse. Således sker der en stigning i indsatsen på misbrugsområdet, hvilket først og fremmest er bundet op på behandlingsgarantierne på området. Over for gruppen af prostituerede, hjemløse og psykisk syge sker der kun mindre justeringer.

Det er således Oxford Researchs opfattelse, at der overordnet sker positive justeringer af indsatsen over for gruppen af socialt udsatte i 2006, men at disse er af en relativ beskeden karakter. Som det også blev pointeret i undersøgelsen i 2004, sker ændringerne i indsatsen først og fremmest ved hjælp af centrale midler, hvilket af budgettekniske årsager ikke nødvendigvis opfanges i budgetanalysen. Vurderingen bygger således på resultaterne af alle tre analysedele.

I forhold til den tilsvarende undersøgelse, som blev gennemført i 2004, og som havde fokus på, om der skete ændringer i indsatsen fra 2004 til 2005, sker der overordnet kun mindre justeringer i indsatsen. Undersøgelsen fra 2004 viste et budgetmæssigt fald i indsatsen på 1 % i faste 2004-priser, men til gengæld en mere positiv tendens i de kvalitative interview, end det er tilfældet for dette års undersøgelse. Forklaringen på denne udvikling skal formentlig blandt andet findes i betydningen af strukturreformen, som er med til at lægge en dæmper på udviklingsarbejdet, hvilket er uddybet i kapitel 3.

Budgetanalysens fokus er på udviklingen i de enkelte konti og ikke på udviklingen i de enkelte kommuner og amtskommuner. Indsatsen over for socialt udsatte kan også være placeret på andre konti end de udvalgte, og derfor er resultaterne ikke udtryk for de samlede ændringer, der sker i den enkelte kommunes eller amtskommunes indsats over for socialt udsatte grupper. Desuden omfatter en række af de udvalgte konti også indsatsen over for andre grupper, som undersøgelsen ikke har til formål at afdække (f.eks. indsatsen over for de handicappede). Budgetanalysens styrke ligger først og fremmest i, at den slår fast, om der samlet set sker ændringer i indsatsen over for gruppen af socialt udsatte. Sammen med de to andre analyseelementer giver analysen således et godt billede af, i hvilken retning indsatsen på området bevæger sig.

Indledning

Rådet for Socialt Udsatte har bedt Oxford Research undersøge, om der fra 2005 til 2006 sker ændringer i den kommunale og amtskommunale indsats på serviceydelsesområdet over for socialt udsatte grupper.

Undersøgelsen er foretaget i perioden oktober - december 2005 blandt landets 13 amtskommuner, de 10 største bykommuner (Københavns, Frederiksberg, Esbjerg, Aalborg, Århus, Helsingør, Horsens, Kolding, Odense og Randers Kommune) samt Bornholms Regionskommune².

Hovedelementet i undersøgelsen er en budgetanalyse af de konti i de vedtagne kommunale og amtskommunale budgetter, som vedrører socialt udsatte grupper. Oxford Research gennemførte også undersøgelsen i 2003 og 2004. Undersøgelsen indeholder derfor henvisninger til undersøgelsen i 2004. Denne analyse suppleres af en kortlægning af antallet af pladser til socialt udsatte samt en interviewundersøgelse, som bygger på telefoninterview med nøglepersoner på det sociale område i kommunerne og amtskommunerne.

De ændringer, som der måtte være i indsatsen over for socialt udsatte grupper, bliver derved målt på tre forskellige parametre; vedtagne budgetter, antallet af pladser samt en kvalitativ vurdering. Denne tredeling er foretaget, idet ingen af elementerne alene kan beskrive udviklingen i indsatsen. Det skyldes, at der er en lang række forbehold for hver af de tre undersøgelsesmetoder, som gør, at indsatsen ikke alene kan vurderes på baggrund af en enkelt delanalyse. Derfor er det også afgørende, at der ikke alene tolkes på resultaterne fra én enkelt del af undersøgelsen, men at resultaterne holdes op mod resultaterne fra de andre dele af undersøgelsen.

I modsætning til de tidligere år indeholder undersøgelsen også en sammenligning med data fra Danmarks Statistik, samt en sammenligning mellem budgettal og regnskabstal. Denne del er medtaget for at se, i hvilket omfang kommuner og amtskommuner reelt anvender de samme midler, som de budgetterer med.

De konti, som indsatsen måles på i budgetundersøgelsen, er udvalgt af Rådet for Socialt Udsatte. Det samme gør sig gældende for de paragraffer, som afdækkes i afsnittet, som beskriver udviklingen i antallet af pladser.

Undersøgelsen har kun til formål at afdække, om der sker ændringer i indsatsen fra 2005 til 2006 og giver derfor ikke noget indblik i niveauet af indsatsen. Desuden er det kun udbudssiden, der afdækkes, og det er derfor hverken muligt at sige noget om niveauet eller kvaliteten af indsatsen over for socialt udsatte grupper.

---

² Budgettallene fra Vestsjællands Amt er ikke medtaget i de samlede beregninger, da det ikke har været muligt at få kommenteret en række større budgetmæssige udsving.

Den overordnede metode

For at give et fyldestgørende billede af ændringerne i den kommunale og amtskommunale indsats i forhold til socialt udsatte grupper er undersøgelsen opdelt i tre dele. Første del afdækker de budgetmæssige ændringer, som har fundet sted fra 2005 til 2006. Anden del fokuserer på udviklingen i antallet af pladser, mens tredje del er en kvalitativ vurdering af indsatsen over for socialt udsatte grupper. Forløbet for de tre dele er beskrevet herunder.

Budgetanalyse

For på bedst mulig måde at afdække de budgetmæssige ændringer, der er sket på området fra 2005 til 2006, er en høj datasikkerhed afgørende. Derfor har kommunerne og amtskommunerne haft mulighed for at kommentere og godkende alle tal, som er anvendt i rapporten.

De undersøgte konti (5.08, 5.39, 5.42, 5.44, 5.45, 5.51, 5.52, 5.53, 5.55 og 5.56) er alle udvalgt af Rådet for Socialt Udsatte. Oxford Research har indhentet budgetter (hvis muligt de reviderede budgetter) fra alle kommuner og amtskommuner. Et skema i et Excel-regneark med tal fra 2005, der blev indhentet i forbindelse med undersøgelsen i 2004, er fremsendt per e-mail til de relevante økonomiske kontakter i kommunerne og amterne, som derefter har kontrolleret 2005-tallene, indsat 2006-tallene og kommenteret udviklingen i de enkelte konti.

Det fremsendte skema blev udfyldt i forhold til de gældende budgetudgifter og budgetindtægter i 2005 og 2006. Oxford Research har efterfølgende udregnet nettobudgettet fra 2005 og 2006 samt den procentvise ændring. Det er ikke fuldstændigt entydigt, om budgetterne indeholder centrale puljemidler. I de fleste tilfælde indgår puljemidlerne ikke i budgetterne, og derfor afspejler budgetanalysen kommunernes og amtskommunernes indsats uden centrale midler. Det skyldes, at mange kommuner og amtskommuner først medregner et givent projekt i det øjeblik det bliver gjort permanent. I de tilfælde, hvor puljemidler alligevel indgår i budgettallene, er der oftest tale om projekter, som løber over flere år. Såfremt kommunerne og amtskommunerne budgetterer med midlerne i både 2005 og 2006 på indtægts og udgiftssiden, har det imidlertid ikke betydning for denne analyses resultat, da der her fokuseres på om der sker netto sker ændringer mellem de to år.

I 2005 påbegyndte en konvertering af storbypuljemidlerne til bloktilskud, og denne konvertering fuldendes i 2006. Da bloktilskuddet imidlertid fordeles mellem alle kommuner (med undtagelse af Københavns Kommune), betyder konverteringen reelt, at der netto sker et faldt i de midler, som tildeles de største byer og de dertilhørende amter. Da indtægterne derved falder, har det således flere steder været nødvendigt for kommunerne og amterne selv at øge finansieringen, for at opretholde de eksisterende tilbud. Denne effekt påvirker umiddelbart ændringen i den samlede indsats i positiv retning, men det har dog ikke været muligt at isolere effekten, og derved se hvor stor betydning den har for udviklingen i de samlede budgetter.

Det har været afgørende for undersøgelsen, at tallene fra 2006 var fra de vedtagne budgetter. Da budgetterne fra 2006 i de fleste tilfælde ikke er blev trykt før efter undersøgelsens afslutning, har det ikke været muligt for Oxford Research at kontrollere tallene i de trykte budgetter.

Efter godkendelse af tallene i de enkelte kommuner og amtskommuner har Oxford Research gennemført et telefoninterview med en person i kommunerne og amts-

kommunerne med kompetence til at kommentere udviklingen i tallene og de budgetmæssige forhold. Afslutningsvis har amtskommunerne og kommunerne modtaget de endelige budgettal på e-mail til endelig godkendelse, som det er præsenteret i bilag A.

Pladstalanalyse

Den anden del i forløbet har haft til formål at afdække antallet af de pladser, kommunerne og amtskommunerne stiller til rådighed for socialt udsatte grupper. Tallene er indsamlet ved at lade kommunerne og amtskommunerne udfylde det skema, som kan ses i bilag B. Kontaktpersonerne i kommunerne og amtskommunerne blev overvejende fundet i forbindelse med undersøgelsen i 2004 og ved indsamlingen af budgettallene. Visse tal er indhentet gennem telefoninterview, mens kommunerne og amtskommunerne i andre tilfælde har returneret det udfyldte skema med de kommentarer, der måtte være. Grundet forskellige opgørelsesmetoder har det ikke i alle tilfælde været muligt for kommunerne og amtskommunerne at oplyse de præcise pladstal, hvilket fremgår af afsnittet, som behandler udviklingen i antallet af pladser.

Overordnet kvalitativ vurdering

Den tredje del af undersøgelsen er medtaget for at give en kvalitativ vurdering af indsatsen over for socialt udsatte grupper. Herved opfanges nuancerne i indsatsen over for socialt udsatte grupper, som ikke nødvendigvis kommer til udtryk gennem budgetterne og udviklingen i antallet af pladser. Desuden giver det mulighed for en bedre forståelse af årsagen til de eventuelle ændringer. Den kvalitative vurdering er gennemført som telefoninterview med nøglepersoner inden for det sociale område i den enkelte kommune eller amtskommune.

Før interviewet fik nøglepersonen, som oftest, tilsendt en spørgeguide samt budgettallene og tallene fra antallet af pladser. Interviewet blev gennemført med det formål at få en overordnet vurdering af, om der er sket ændringer i kommunernes og amtskommunernes indsats over for stofmisbrugere, alkoholikere, prostituerede, hjemløse og psykisk syge.

Det har været tilstræbt, at interviewet blev gennemført med socialcheferne eller en person med et tilsvarende overordnet ansvar og indblik i indsatsen over for socialt udsatte grupper. Det har været afgørende for Oxford Research, at de interviewede efterfølgende har godkendt svarene til brug i denne rapport, og de interviewede personer har derfor fået tilsendt det tekststykke, som beskriver deres kommunes eller amtskommunes indsats.

Kapitel 1. Budgetanalysen

Kapitlet har til formål at afdække udviklingen fra 2005 til 2006 i de konti, der vedrører kommunernes og amtskommunernes indsats over for socialt udsatte grupper. Som nævnt, har Rådet for Socialt Udsatte udvalgt de konti, der undersøges.

Analysen af budgettallene er dog forbundet med en lang række forbehold, som det er nødvendigt at forholde sig til, når kapitlet læses, og når udviklingen i tallene vurderes.

Kapitlet indledes med en sammenfatning af resultaterne samt en samlet oversigt over den procentvise ændring i de forskellige konti, fordelt på kommunerne og amtskommunerne. Dernæst følger en beskrivelse af de overordnede forbehold, som budgetanalysen skal læses med samt en beskrivelse af de metodiske overvejelser, kapitlet er bygget op omkring. Efterfølgende fokuseres der på de enkelte konti, som overordnet er beskrevet i den indledende sammenfatning. Her vil enkelte forbehold omkring kontiene også være beskrevet, og det er derfor afgørende, at disse forbehold læses, før der konkluderes på de resultater, der fremgår af sammenfatningen.

For at budgetanalysen ikke skal stå alene, foretages der i de to følgende kapitler en analyse af udviklingen i antallet af pladser samt en kvalitativ vurdering. En vurdering af kommunernes og amtskommunernes indsats over for gruppen af socialt udsatte bør derfor foretages på baggrund af alle tre analyser og ikke kun ud fra budgetanalysen.

1.1. Den overordnede vurdering

Nedenstående tabel viser den samlede indsats i kommunerne og amtskommunerne over for socialt udsatte grupper målt på alle de udvalgte konti (5.08, 5.39, 5.42, 5.44, 5.45, 5.51, 5.52, 5.53, 5.55 og 5.56). Ikke alle konti for alle kommuner og amtskommuner indgår i de efterfølgende beregninger, idet ændringerne kan være forårsaget af forhold, som ikke er relateret til indsatsen over for socialt udsatte. Specifikt hvilke konti for de enkelte kommuner og amtskommuner, som ikke indgår i beregningerne, kan ses af tabel 1.3, og hvilke retningslinier, som enkelte konti i kommunerne og amtskommunerne er udeladt efter, kan ses i forbindelse med afsnittet, som omhandler forbeholdene i budgetanalysen. Alle procentsatser i rapporten er afrundet og fremstår således uden decimaler. Procentsatserne med decimaler fremgår af tallene i bilag A.

Tabel 1.1: Totalen for de udvalgte konti 5.08, 5.39, 5.42, 5.44, 5.45, 5.51, 5.52, 5.53, 5.55 og 5.56

	Indtægter	Udgifter, 1.000 kr.
Total	2005	3.528.619
	2006	3.626.520
	Ændring	97.901
	Ændring (%)	0 % (3 %)

Kilde: Oxford Research 2005

Resultaterne er baseret på de konti, som ikke er markeret med gråt i tabel 1.3.

Procentændringen er angivet i faste 2005-priser med en fremskrivningsfaktor på 3,1 %, mens udgifterne er i løbende priser, hvilket også er tilfældet for procentændringen i parentes.

Som det fremgår af tabel 1.1, sker der overordnet ingen budgetmæssige ændringer i indsatsen over for gruppen af socialt udsatte. I faste priser er udsvinget således på 0 %. Dog er der udsving i de enkelte konti, samtidig med at der er forskelle (amts)kommunerne imellem, hvilket fremgår af de to efterfølgende tabeller. I afsnit 1.3 sættes der fokus på udviklingen i de forskelle konti.

Nedenstående tabel viser den procentvise ændring i de udvalgte konti. Der er overordnet lavet to opdelinger: Kernekonti og tilgrænsende konti. Kernekonti vedrører direkte socialt udsatte grupper, mens de tilgrænsende konti også kan omfatte andre grupper end de udsatte som for eksempel de handicappede. Konti, som i tabel 1.3 er markeret med gråt, indgår ikke i beregningerne.

Tabel 1.2: Samlet udgiftsstigninger/-fald mellem 2005-2006 i pct. på de udvalgte konti		
Konti	Indhold	
Kernekonti		
5.42	Botilbud til personer med særlige sociale problemer (relateret til udsatte grupper)	1 %
5.44	Alkoholbehandling og behandlingshjem for alkoholskadede (relateret til udsatte grupper)	9 %
5.45	Behandling af stofmisbrugere (relateret til udsatte grupper)	1 %
5.55	Botilbud til længerevarende ophold for sindslidende	-6 %
5.56	Amtskommunale botilbud til midlertidigt ophold for sindslidende	-2 %
Total		0 %
Tilgrænsende konti		
5.39	Aktivitets- og samværstilbud (ikke relateret specielt til udsatte grupper. Både udsatte og handicappede)	0 %
5.51	Amtskommunale tilbud til midlertidigt ophold for udviklingshæmmede m.m.	-4 %
5.52	Kommunale botilbud til midlertidigt ophold for personer med særlige behov	1 %
5.53	Kontaktperson- og ledsageordninger (til sindslidende og handicappede)	3 %
Total		1 %
5.08	Støtte til frivilligt socialt arbejde (ikke relateret specielt til udsatte grupper)	- 9 % (1%)*
Samlet Total:		0 %
Kilde: Oxford Research 2005		
Note*: Århus Kommune har på denne konto en budgetteknisk korrektion, som giver sig udslag i et samlet fald på 9 % for alle kommuner og amtskommuner. Tages Århus Kommune ud af beregningerne, sker der på konti 5.08 en stigning på 1 % i faste 2005-priser. Resultaterne er baseret på de konti, som ikke er markeret med gråt i tabel 1.3.		
Procentændringen er angivet i faste 2005-priser med en fremskrivningsfaktor på 3,1 %		

Ses der på udviklingen i gruppen af kernekonti, er der samlet set ingen ændringer (0 %). Imidlertid er der ændringer mellem de enkelte konti, hvilket ses blandt andet ved at der sker en stigning på konti 5.44 (alkoholbehandling og behandlingshjem for alkoholskadede). Denne stigning (9 %) kan direkte relateres til behandlingsgarantien på området. Budgetterne viser desuden en stigning på 1 % på stofmisbrugsområdet, hvor der også er indført behandlingsgaranti for den yngre gruppe af misbrugere. Som det ses sker der et fald på konti 5.55 (botilbud til længerevarende ophold for sindslidende) og 5.56 (amtskommunale botilbud til midlertidigt ophold for sindslidende). Dette kan være et udtryk for, at kommunerne og amtskommunerne i højere grad vælger at gøre brug af placering i egen bolig frem for den noget dyrere døgnbehandling.

I undersøgelsen i 2004 skete der et fald på 2 % i faste 2004-priser på gruppen af kernekonti, mens der fra 2005 til 2006 som sagt ikke sker nogen ændringer i indsatsen målt på kernekonti.

Udviklingen er i høj grad den samme, hvis der ses på gruppen af tilgrænsende konti, hvor stigningen er på 1 % i faste 2005-priser. Faldet som ses på konti 5.51 (amts-

kommunale tilbud til midlertidigt ophold for udviklingshæmmede m.m.) skyldes først og fremmest en reduktion i budgettet i Frederiksberg Kommune på 23 % grundet en reduktion i budgettet vedrørende køb og salg af pladser. I forhold til undersøgelsen i 2004, er der ikke sket ændringer på de tilgrænsende konti.

Som det ses sker det største fald på konto 5.08 (støtte til frivilligt socialt arbejde). Faldet i konto 5.08 er imidlertid først og fremmest bundet op på en budgetmæssig justering i Århus Kommune, som samlet set ikke har haft nogen indflydelse på indsatsen i Århus kommune, men som her kommer til udtryk som en negativ udvikling, når der fokuseres på de enkelte konti. Ses der bort fra Århus Kommune, sker der samlet en stigning på 1 % på konti 5.08.

Ses der på den samlede total, sker der ingen ændringer i de udvalgte konti, idet der er tale om en ændring på 0 % i faste 2005-priser. Undersøgelsen sidste år viste en samlet budgetændring på minus 1 % fra 2004 til 2005.

Tabel 1.3 viser udviklingen i de enkelte kommuner og amtskommuner. De felter, som er markeret med gråt, betyder, at værdierne bør tolkes med varsomhed. En udbygning af dette forhold er beskrevet efter tabellen.

Tabel 1.3: Samlede udgiftsstigninger/-fald mellem 2005-2006 i pct. på de udvalgte konti i løbende priser

Kommune/konto	5.08	5.39	5.42	5.44	5.45	5.51	5.52	5.53	5.55	5.56	Total	
											Ukorrigerede	Korrigerede
Frederiksborg Amt	-3%	-4%	28%	3%	11%	-	-39%	-20%	-2%	-	-8%	-7%
Fyns Amt	2%	-5%	6%	-5%	-2%	3%	-12%	3%	-19%	4%	-4%	-4%
Københavns Amt	-	-11%	3%	9%	11%	19%	11%	89%	-11%	0%	-2%	2%
Nordjyllands Amt	-	1%	10%	47%	-5%	-8%	-4%	15%	6%	4%	5%	5%
Ribe Amt	3%	8%	-4%	29%	19%	-	37%	-10%	1%	0%	11%	11%
Ringkøbing Amt	-12%	74%	-6%	0%	-4%	n.a.	86%	-	-18%	-58%	-15%	-15%
Roskilde Amt	3%	16%	9%	10%	6%	43%	6%	2%	9%	3%	12%	9%
Storstrøm Amt	-	75%	1%	20%	38%	3%	2%	2%	-1%	-	16%	5%
Sønderjylland Amt	3%	1%	1%	4%	9%	13%	4%	3%	5%	-	1%	2%
Vejle Amt	3%	9%	0%	19%	2%	n.a.	3%	3%	8%	61%	5%	5%
Vestsjællands Amt	3%	1%	25%	47%	1%	53%	20%	25%	9%	-	13%	n.a.
Viborg Amt	24%	0%	6%	104%	4%	45%	-17%	16%	2%	47%	7%	7%
Århus Amt	-2%	-4%	-1%	17%	-5%	-	-1%	61%	-7%	-	16%	-2%
Esbjerg Kommune	4%	6%	-49%	-	3%	-49%	-2%	-27%	-	21%	-3%	-3%
Helsingør Kom.	4%	8%	-	-	4%	6%	4%	11%	-	4%	5%	5%
Horsens Kommune	21%	15%	-	-	212%	-9%	12%	-3%	22%	-	16%	16%
Kolding Kommune	-15%	23%	-	-	61%	211%	23%	2%	-18%	n.a.	6%	6%
Odense Kommune	16%	13%	2%	-	-7%	3%	17%	21%	n.a.	3%	16%	16%
Randers Kommune	7%	-4%	-	-	20%	2%	2%	16%	-	-35%	-3%	-4%
Århus Kommune	-44%	22%	-	-	23%	-2%	10%	4%	1%	-49%	5%	5%
Aalborg Kommune	2%	5%	-	-	-26%	-	-1%	0%	-3%	0%	-1%	-1%
Københavns Kom.	7%	1%	4%	-	18%	12%	12%	5%	9%	7%	14%	9%
Frederiksberg Kom.	3%	3%	32%	-	-2%	-23%	3%	1%	-	-4%	-2%	-2%
Bornholms Regions.	6%	16%	6%	18%	20%	9%	3%	58%	3%	0%	18%	18%
Total												

Kilde: Oxford Research 2005
 Bemærkning: Blankt felter = Kontoen benyttes ikke af den pågældende kommune eller amt.
 Bemærkning: n.a = Negative udgifter eller nul i 2005 eller 2006, som gør, at procenttallet ikke udregnes.
 Bemærkning: Grå felter = Forhold omkring konti, som gør, at procenttallet ikke er udtryk for ændring i indsatsen. Oftest skyldes det budgetmæssige omlægninger. I den ukorrigerede total er de grå felter medregnet, mens de er udeladt i totalen med titlen "korrigerede". De grå felter indgår ikke i beregninger til andre tabeller i dette kapitel. Årsagen til de grå felter kan ses i bilag A.
 Alle procentsatser er her angivet i løbende priser, idet det er sådan kommunerne og amtskommunerne har indberettet budgettallene.

Hvor der er grå felter, bør værdierne for kommuner/amtskommuner tolkes med varsomhed. Det er et udtryk for, at der er forhold omkring den relevante konto, som gør, at procenttallet ikke beskriver den reelle udvikling. I totalkolonnen med titlen "ukorrigerede" indgår de grå felter i beregningerne, mens de er udeladt i totalkolonnen med titlen "korrigerede". De grå felter indgår ikke i beregningerne i den resterende del af kapitlet. Tabellen er vist, for at give et overblik over hvad der ligger til grund for udregningerne.

Budgetanalysens fokus er på udviklingen i de enkelte konti, og ikke på udviklingen i de enkelte kommuner og amtskommuner, og indsatsen over for socialt udsatte kan også være placeret på andre konti end de udvalgte. Derfor er resultaterne ikke udtryk for de samlede ændringer, der sker i den enkelte kommunes eller amtskommunes indsats over for socialt udsatte grupper.

Der er overordnet set tre årsager til, at det har været nødvendigt at udelade de konti, som er markeret med gråt fra beregningerne.

- Kommunerne/amtskommunerne har budgettetret forkert i 2005. Det skyldes i nogle tilfælde grundtaksreglerne.
- Kommunerne/amtskommunerne har flyttet udgifterne til eller fra en anden konto som ikke indgår i undersøgelsen af budgetmæssige årsager.
- Kommunerne/amtskommunerne har brugt én konto i 2005 som "buffer" for derefter at fordele pengene ud på andre konti.

En uddybning af disse forbehold er beskrevet i det næste afsnit.

1.2. Analysens fokus og forbehold

Denne nedenstående tabel beskriver indholdet af de konti, som der fokuseres på i budgetanalysen.

Tabel 1.4: Konti som undersøges i budgetanalysen

Konti	Indhold
5.08	Støtte til frivilligt socialt arbejde (ikke kun relateret specielt til udsatte grupper)
5.39	Aktivitets- og samværstilbud (ikke kun relateret specielt til udsatte grupper)
5.42	Botilbud til personer med særlige sociale problemer (Relateret til udsatte grupper)
5.44	Alkoholbehandling og behandlingshjem for alkoholskadede (Relateret til udsatte grupper)
5.45	Behandling af stofmisbrugere (Relateret til udsatte grupper)
5.51	Amtskommunale tilbud til midlertidigt ophold for udviklingshæmmede m.v.
5.52	Kommunale botilbud til midlertidigt ophold for personer med særlige behov
5.53	Kontaktperson- og ledsageordninger (til sindslidende og handicappede)
5.55	Botilbud til længerevarende ophold for sindslidende
5.56	Amtskommunale botilbud til midlertidigt ophold for sindslidende

Kilde: De benyttede konti er udvalgt af sekretariatet for Rådet for Socialt Udsatte.

De udvalgte konti dækker ikke fuldt ud over den samlede kommunale og amtskommunale indsats over for socialt udsatte grupper, idet der også vil være andre konti, som vedrører indsatsen over for socialt udsatte grupper. Eksempelvis kan nævnes konto 5.38, som vedrører beskyttet beskæftigelse og 5.32 vedrører tilbud til sindslidende. Tilsvarende vil de udvalgte konti i nogle tilfælde også dække over udgifter og indtægter, som ikke udelukkende kan relateres til socialt udsatte grupper. Resultatet af budgetanalysen skal derfor ses i sammenhæng med analysen af antallet af pladser i kapitel 2 samt den kvalitative vurdering i kapitel 3.

Som det blev beskrevet i afsnittet om forløbet for undersøgelsen, er al data indsamlet med hjælp fra kommunerne og amtskommunerne. Alle tal er placeret i bilag A, i den form kommunerne og amtskommunerne har godkendt dem. De specifikke kommentarer, som kommunerne og amtskommunerne har haft til budgettallene, fremgår også af skemaerne i bilaget.

Undersøgelsen består af budgettal fra landets 13 amter, de 9 største kommuner (Københavns, Frederiksberg, Esbjerg, Aalborg, Århus, Helsingør, Horsens, Kolding Odense og Randers Kommune samt Bornholms Regionskommune).

Som udgangspunkt er der indhentet reviderede budgettal fra 2005. Det er sket ud fra en betragtning om, at undersøgelsen herved, i højere grad, afspejler de reelle ændringer, som finder sted mellem 2005 og 2006. Det har dog i mange tilfælde ikke været muligt, idet et revideret budget ikke forelå. I de tilfælde er det oprindelige budget blevet benyttet. Det har været afgørende, at budgettallene fra 2006 har været fra de vedtagne budgetter.

Budgetanalysen bygger på en lang række forbehold, som det er afgørende at være opmærksom på. For at kunne analysere udviklingen i de forskellige konti, har det været nødvendigt at foretage en række valg, med hensyn til hvilke kommuner og amtskommuner, som har skullet være med i beregningerne af de enkelte konti. Der er i alt 240 forskellige udgiftsposter, hvis berettigelse i undersøgelsen har skullet vurderes. Ud af de 240 poster skal trækkes kontiene fra Vestsjællands Amt, da det ikke har været muligt at inddrage dem i undersøgelsen, samt de konti som ikke benyttes (i alt 63 poster). Desuden har det været nødvendigt at se bort fra en del af budgettallene fra Københavns Kommune, da ændringerne her i højere grad har været udtryk for budgetmæssige ændringer frem for reelle ændringer i indsatsen over for gruppen af socialt udsatte. Ovenstående er netop eksempler på hvorfor det er afgørende, at de enkelte kommuner og amtskommuner har haft mulighed for at kommentere de ændringer, som finder sted.

Overordnet er følgende principper blevet brugt i vurderingen af hver enkelt konti for kommunerne og amtskommunerne:

- Har en given ændring udelukkende fundet sted af budgetmæssige årsager, og er ændringen koblet til en konti, som ikke er dækket af undersøgelsen, er denne konti ikke medtaget. Undtagelsen er, hvis der samtidigt er sket ændringer i selve indsatsen over gruppen af socialt udsatte.
- Er der foretaget budgetmæssige omrokeringer mellem to konti, som begge er med i undersøgelsen, er de pågældende konti ikke udeladt.
- Hvis en ændring udelukkende har fundet sted, fordi en given konti fra 2005 ikke indeholder det samme, som den tilsvarende konti i 2006, er den pågældende konti udeladt.

Forbehold

Der er en række overordnede forbehold, som er vigtige at være opmærksom på, når budgettallene vurderes.

- De udvalgte konti dækker ikke fuldstændigt over de udgifter, som relaterer sig til et område. Kommuner og amtskommuner har mulighed for at postere udgifter forskelligt og vælge, om visse konti skal benyttes eller udelades. At måle på enkelte konti giver derfor ikke umiddelbart et fuldstændigt billede af udgiftssituationen på et område.

- I de tilfælde, hvor det har været muligt, er der gjort brug af tal for det reviderede budget 2005. Det er dog ikke alle kommuner og amtskommuner, der foretager en sådan revidering af budgettet.
- Budgettallene indeholder i nogle tilfælde refusion (gælder kun for konto 5.42) samt grundtakstbetaling.
- Det er ikke fuldstændigt entydigt, om budgetterne indeholder centrale puljemidler. I de fleste tilfælde indgår puljemidlerne ikke i budgetterne, og derfor afspejler budgetanalysen kommunernes og amtskommunernes indsats uden centrale midler. Det skyldes, at mange kommuner og amtskommuner først medregner et givent projekt i det øjeblik det bliver gjort permanent. I de tilfælde, hvor puljemidler alligevel indgår i budgettallene, er der oftest tale om projekter, som løber over flere år. Såfremt kommunerne og amtskommunerne budgetterer med midlerne i både 2005 og 2006 på indtægts og udgiftssiden, har det imidlertid ikke betydning for denne analyses resultat, da der her fokuseres på om der sker netto sker ændringer mellem de to år.
- Undersøgelsen afdækker ikke indholdet og kvaliteten af indsatsen, men beskriver udelukkende, om der netto afsættes mere eller mindre til området. Behovet og antallet af personer i systemet belyses heller ikke.
- Ikke alle kommuner og amtskommuner indgår i analysen af de enkelte konti. Dels på grund af at alle konti ikke benyttes alle steder og dels på grund af posteringsfejl.
- Alle tal er gengivet i løbende priser i bilag A. I de tilfælde, hvor tallene er blevet leveret i faste 2005-priser, har Oxford Research foretaget en fremskrivning med en fremskrivningsfaktor på 3,1 %. Denne procent fremgår af tabellerne i dette kapitel.
- Budgetanalysen fokuserer på, om der netto afsættes mere eller mindre på den enkelte konti. En stigning eller fald i indsatsen opfanges således ikke nødvendigvis i det tilfælde, hvor der både sker en stigning på udgifts- og indtægtssiden i et enkelt år.

I det næste afsnit beskrives udviklingen for de undersøgte konti. De konti, som er markeret med gråt i tabel 1.3, indgår ikke i beregningerne grundet de ovenstående forhold. Som nævnt, kan forklaringen på udeladelserne findes i bilag A under de enkelte kommuner/amtskommuner.

1.3. Udviklingen på de forskellige konti

Afsnittet er overordnet opdelt i to hovedområder: Kernekonti og tilgrænsende konti. Afsnittet om kernekonti beskriver udviklingen i de konti, som vedrører stofmisbrugere (5.45), alkoholmisbrugere (5.44), hjemløse (5.42) og sindslidende (5.55 + 5.56). Afsnittet om de tilgrænsende konti omfatter udsatte grupper, men også andre grupper som for eksempel handicappede; det er konti 5.39, 5.51, 5.52 og 5.53. Konto 5.08 (støtte til frivilligt socialt arbejde) beskrives uafhængigt af de to hovedområder.

Tabellerne giver en indikation af udviklingen i de forskellige konti. Dog er det vigtigt at være opmærksom på en række forhold, som har indflydelse på udviklingen i kontiene. Disse er beskrevet i forbindelse med gennemgangen af de enkelte konti.

1.3.1. Kernekonti

Kernekonti samlet

Tabel 1.5: Kernekonti (5.45, 5.44, 5.42, 5.55, 5.56)

Konti	Indhold	
5.42	Botilbud til personer med særlige sociale problemer (relateret til udsatte grupper)	1 %
5.44	Alkoholbehandling og behandlingshjem for alkoholskadede (relateret til udsatte grupper)	9 %
5.45	Behandling af stofmisbrugere (relateret til udsatte grupper)	1 %
5.55	Botilbud til længerevarende ophold for sindslidende	- 6 %
5.56	Amtskommunale botilbud til midlertidigt ophold for sindslidende	- 2 %
Total		0 %

Kilde: Oxford Research 2005
Procentændringen er angivet i faste 2005-priser med en fremskrivningsfaktor på 3,1 %, mens udgifterne er i løbende priser, hvilket også er tilfældet for procentændringen i parenteser.

De konti, der specifikt vedrører socialt udsatte grupper, viser samlet, at der ikke sker nogen ændringer i indsatsen. Målt i 2005-priser er ændringen på 0 %. Som omtalt, sker der især en stigning på konti 5.44, hvilket specifikt kan relateres til behandlingsgarantien på området. Som nævnt, kan det ikke udelukkes, at faldet på konti 5.55 kan relateres til, at der nogle steder omlægges til placering i egen bolig frem for døgnbehandling. En sådan omlægning er økonomisk fordelagtig, men kan også være bundet op på ændringer i brugergruppen, hvilket pointeres i nogle af de gennemførte interview.

På de udvalgte kernekonti skete der i 2004 et fald på samlet 2 % i faste 2004-priser.

Stofmisbrugere

Nedenstående tabel viser udviklingen i konto 5.45, som omhandler behandlingen af stofmisbrugere. Den samlede stigning er på 4 % (1 % i 2005-priser).

Tabel 1.6. Stofmisbrugere – konto 5.45		
	Enheder	Udgifter i 1.000 kr.
Amter	2005	418.952 Kr.
	2006	433.443 Kr.
	Ændring	14.491 Kr.
	Ændring (%)	0 % (3 %)
Kommuner	2005	23.800 Kr.
	2006	27.559 Kr.
	Ændring	3.759 Kr.
	Ændring (%)	12 % (16 %)
Kbh., Frb. Et Bornholm	2005	19.848 Kr.
	2006	19.996 Kr.
	Ændring	148 Kr.
	Ændring (%)	-2 % (1 %)
Total	2005	462.600 Kr.
	2006	480.998 Kr.
	Ændring	18.398 Kr.
	Ændring (%)	1 % (4 %)

Kilde: Oxford Research 2005
 Kolding Kommune indgår ikke i beregningerne.
 Procentændringen er angivet i faste 2005-priser med en fremskrivningsfaktor på 3,1 %, mens udgifterne er i løbende priser, hvilket også er tilfældet for procentændringen i parentes.

Som det fremgår af tabel 1.6 er langt den største del af indsatsen over for gruppen af stofmisbrugere, i forhold til de udvalgte kommuner og amtskommuner, placeret i amterne. Her sker der overordnet ingen ændringer i indsatsen (0 % i faste 2005-priser). Stigningen som kan observeres i kommunernes udgift på området, skyldes i høj grad en budgetmæssig ændring i Aarhus Kommune, og således er der reelt kun tale om en meget begrænset stigning. Samlet set er der også kun tale om en yderst begrænset ændring i indsatsen, idet det kan ses, at de samlede budgetter stiger med blot 1 %.

Fra 2004 til 2005 skete der et fald på 3 % i faste 2004 priser. Som undersøgelsen i 2004 pointerede, skal den stort set uændrede indsats over for stofmisbrugere ses i lyset af den generelle opprioritering af indsatsen over for stofmisbrugere, som fandt sted i 2004 som følge af indførelsen af behandlingsgarantien.

Alkoholmisbrugere

Kontoen dækker over udgifter og indtægter, som vedrører ambulante behandling og døgntilbeholdning af alkoholskader efter sygehuslovens § 16.

	Enheder	Udgifter i 1.000 kr.
Amter	2005	147.936 Kr.
	2006	165.391 Kr.
	Ændring	17.455 Kr.
	Ændring (%)	8% (12%)
Kommuner	2005	0
	2006	0
	Ændring	0
	Ændring (%)	0
Kbh., Frb. Et Bornholm	2005	1.305 Kr.
	2006	1.544 Kr.
	Ændring	239 Kr.
	Ændring (%)	15% (18%)
Total	2005	149.241 Kr.
	2006	166.935 Kr.
	Ændring	17.694 Kr.
	Ændring (%)	9% (12%)

Kilde: Oxford Research 2005
Procentændringen er angivet i faste 2005-priser med en fremskrivningsfaktor på 3,1 %, mens udgifterne er i løbende priser, hvilket også er tilfældet for procentændringen i parentes.

Behandling af alkoholmisbrugere og behandling for alkoholskader ses af konto 5.44, at stige betydeligt i 2006 i forhold til 2005. Som det ses af tabellen er stigningen på samlet set 9 % i faste 2005-priser. Stigningen skyldes som nævnt behandlingsgarantien, og udviklingen står i kontrast til udviklingen fra 2004 til 2005, hvor der skete et fald på 1 % i faste 2004-priser.

Behandlingen af alkoholmisbrugere er en amtskommunal opgave, og kommunerne har derfor ingen udgifter på denne konto. I grupperingen bestående af Frederiksberg, Københavns Kommune og Bornholms Regionskommune er det kun sidstnævnte, som har udgifter på området, idet opgaven er placeret under H:S i hovedstadsområdet. Dog overtager Københavns Kommune indsatsen i 2006, men denne placeres på konti 5.32, og er derfor ikke medtaget her. Imidlertid kan det oplyses, at København Kommune i 2006 budgetterer med 28.093.000 kr. på udgiftssiden på konti 5.32 og 3.953.000 kr. på indtægtssiden, hvilket netto giver 24.140.000 kr. Sammenlignes der med tallene i tabel 1.7, er det tydeligt, at indsatsen i Københavns Kommune udgør en stor del af den samlede indsats på området. Det har ikke været muligt at fremskaffe sammenligneligt datamateriale fra 2005, da indsatsen som nævnt er placeret under H:S, men det er som følge af de kvalitative interview vurderingen, at der overordnet ikke sker ændringer i indsatsen i 2006 i forhold til 2005.

Hjemløse

Konto 5.42 omhandler botilbud til personer med særlige sociale problemer (Service-lovens § 94 om herberger, forsorgscentre og krisecentre).

Tabel 1.8: Botilbud til personer med særlige sociale problemer (Serviceovens § 94 - herberger mv.) 5.42		
	Enheder	Udgifter i 1.000 kr
Amter	2005	287.853 Kr.
	2006	297.969 Kr.
	Ændring	10.116 Kr.
	Ændring (%)	0 % (4 %)
Kommuner	2005	5.868 Kr.
	2006	4.076 Kr.
	Ændring	-1.792 Kr.
	Ændring (%)	-33 % (-31 %)
Kbh., Frb. & Bornholm	2005	64.936 Kr.
	2006	69.904 Kr.
	Ændring	4.968 Kr.
	Ændring (%)	4 % (8 %)
Total	2005	358.657 Kr.
	2006	371.949 Kr.
	Ændring	13.292 Kr.
	Ændring (%)	1 % (4 %)

Kilde: Oxford Research 2005
Procentændringen er angivet i faste 2005-priser med en fremskrivningsfaktor på 3,1 %, mens udgifterne er i løbende priser, hvilket også er tilfældet for procentændringen i parentes.

Tabel 1.8 viser en stort set uændret indsats i forhold til udviklingen i botilbud til personer med særlige sociale problemer, idet ændringen i totalen er på 1 % i faste 2005-priser. Som det tydeligt fremgår, er det, i forhold til den udvalgte gruppe, først og fremmest amterne som har udgifter på dette område, og stort set ingen kommuner gør brug af konti 5.42. Undtagelsen er imidlertid Esbjerg Kommune, hvor der af budgetmæssige årsager sker et fald på 32 %. Stigningen i Frederiksberg Kommune, Københavns Kommune og Bornholms Regionskommune skyldes i høj grad, at Frederiksberg Kommune tidligere modtog statsstøtte på området, men støtten er nu helt udfaset.

Undersøgelsen fra 2004 viste for konto 5.42 et samlet fald på 2 % i faste priser. Således er der for 2006 kun tale om meget begrænsede ændringer i forhold til 2004/2005.

Konto 5.42 indeholder refusion, hvilket kan have betydning for udviklingen i udgifterne.

Sindslidende – konti 5.55 og 5.56

De to konti beskriver tilsammen udviklingen i udgifter og indtægter, som vedrører sindslidende. Konto 5.55 er botilbud til længerevarende ophold for sindslidende, og konto 5.56 er amtskommunale botilbud til midlertidigt ophold for sindslidende.

	Enheder	5.55	5.56	Total
Amter	2005 (1.000 kr.)	476.570 Kr.	61.360 Kr.	537.930 Kr.
	2006 (1.000 kr.)	461.546 Kr.	57.656 Kr.	519.202 Kr.
	Ændring (1.000 kr.)	-15.024 Kr.	-3.704 Kr.	-18.728 Kr.
	Ændring (%)	-6% (-3%)	-9% (-6%)	-6% (-3%)
Kommuner	2005 (1.000 kr.)	126.103 Kr.	47.413 Kr.	173.516 Kr.
	2006 (1.000 kr.)	125.626 Kr.	52.223 Kr.	177.850 Kr.
	Ændring (1.000 kr.)	-477 Kr.	4.810 Kr.	4.334 Kr.
	Ændring (%)	-3% (0%)	7% (10%)	-1% (2%)
Kbh., Frb. & Bornholm	2005 (1.000 kr.)	2.865 Kr.	20.399 Kr.	23.264 Kr.
	2006 (1.000 kr.)	2.959 Kr.	20.740 Kr.	23.699 Kr.
	Ændring (1.000 kr.)	94 Kr.	341 Kr.	435 Kr.
	Ændring (%)	0% (3%)	-1% (2%)	-1% (2%)
Total	2005 (1.000 kr.)	605.538 Kr.	129.172 Kr.	734.710 Kr.
	2006 (1.000 kr.)	590.131 Kr.	130.619 Kr.	720.751 Kr.
	Ændring (1.000 kr.)	-15.407 Kr.	1.447 Kr.	-13.959 Kr.
	Ændring (%)	-6% (-3%)	-2% (1%)	-5% (-2%)

Kilde: Oxford Research 2005
 Procentændringen er angivet i faste 2005-priser med en fremskrivningsfaktor på 3,1 %, mens udgifterne er i løbende priser, hvilket også er tilfældet for procentændringen i parenteser.

Tabel 1.9 viser totalt set et fald i indsatsen over for gruppen af sindslidende på 5 % i faste 2005-priser. Dette dækker over et forventet fald på 6 % til 1 % i amterne og kommunerne og et fald på 1 % for de tre separat opgjorte kommuner. Det bør bemærkes, at udgifterne på konti 5.55 (botilbud til længerevarende ophold for sindslidende) er langt højere end udgifterne på konti 5.56 (amtskommunale botilbud til midlertidigt ophold for sindslidende).

Det eneste sted, hvor der reelt er tale om en stigning, er for kommunerne på konti 5.56, som stiger med 7 %. Denne stigning skyldes dog en budgetmæssig overførsel i Kolding Kommune mellem konti 5.55 og 5.56, og er derfor ikke et udtryk for en reel ændring af indsatsen.

Undersøgelsen fra 2004 viste samlet også et fald på de to konti. Som omtalt kan en del af faldet muligvis forklares ved en omlægning fra dyre døgnbehandlingspladser til botilbud.

1.3.2. Tilgrænsende konti

Afsnittet om de tilgrænsende konti omfatter udsatte grupper, men også andre grupper som for eksempel handicappede. Det er konto 5.39 om aktivitets- og samværstilbud, konto 5.51 om amtskommunale tilbud om midlertidigt ophold for udviklingshæmmede og personer med særlige sociale problemer, konto 5.52 om kommunale botilbud om midlertidigt ophold for personer med særlige behov og konto 5.53 om kontaktpersoner og ledsageordninger.

	Enheder	5.39	5.51	5.52	5.53	Total
Amter	2005 (1.000 kr.)	300.215 Kr.	55.023 Kr.	188.070 Kr.	185.604 Kr.	72.8912 Kr.
	2006 (1.000 kr.)	302.470 Kr.	57.900 Kr.	181.121 Kr.	194.568 Kr.	73.6059 Kr.
	Ændring (1.000 kr.)	2.255 Kr.	2.877 Kr.	-6.949 Kr.	8.964 Kr.	7.147 Kr.
	Ændring (%)	-2% (1%)	2% (5%)	-7% (-4%)	2% (5%)	-2% (1%)
Kommuner	2005 (1.000 kr.)	120.334 Kr.	46.748 Kr.	44.1896 Kr.	86.307 Kr.	695.285 Kr.
	2006 (1.000 kr.)	133.998 Kr.	47.536 Kr.	471.590 Kr.	91.969 Kr.	745.092 Kr.
	Ændring (1.000 kr.)	13.664 Kr.	788 Kr.	29.694 Kr.	5.662 Kr.	49.807 Kr.
	Ændring (%)	8% (11%)	-1% (2%)	4% (7%)	3% (7%)	4% (7%)
Kbh., Frb. Et Bornholm	2005 (1.000 kr.)	199.304 Kr.	26.481 Kr.	39.172 Kr.	72.674 Kr.	337.631 Kr.
	2006 (1.000 kr.)	204.634 Kr.	21.305 Kr.	40.322 Kr.	80.466 Kr.	346.727 Kr.
	Ændring (1.000 kr.)	5.330 Kr.	-5.176 Kr.	1.150 Kr.	7.792 Kr.	9.096 Kr.
	Ændring (%)	0% (3%)	22% (-20%)	0% (3%)	7% (11%)	0% (3%)
Total	2005 (1.000 kr.)	619.853 Kr.	128.252 Kr.	669.138 Kr.	344.585 Kr.	1.761.828 Kr.
	2006 (1.000 kr.)	641.102 Kr.	126.741 Kr.	693.033 Kr.	367.003 Kr.	1.827.878 Kr.
	Ændring (1.000 kr.)	21.249 Kr.	-1.511 Kr.	23.895 Kr.	2.2418 Kr.	66.050 Kr.
	Ændring (%)	0% (3%)	-4% (-1%)	1% (4%)	3% (7%)	1% (4%)

Kilde: Oxford Research 2005
 Procentændringen er angivet i faste 2005-priser med en fremskrivningsfaktor på 3,1 %, mens udgifterne er i løbende priser, hvilket også er tilfældet for procentændringen i parenteser.

Af totalen ses en samlet forventet stigning på 1 % i faste 2005-priser på de tilgrænsende konti. Det samme var tilfældet for undersøgelsen i 2004. I amtskommunerne er der tale om et fald på 2 %, hvorimod der i kommunerne forventes en stigning på 4%, mens indsatsen forventes uændret i de separat opgjorte kommuner.

Ses der på udviklingen i de enkelte konti, sker der kun moderate ændringer. Der sker en mindre nedgang på konto 5.51 (amtskommunale tilbud til midlertidigt ophold for udviklingshæmmede m.v.), idet der sker et fald på 4 %, hvilket også var tilfældet for undersøgelsen i 2004. På konto 5.53 (kontaktperson- og ledsageordninger til sindslidende og handicappede) er der en stigning på 3 %. Konto 5.39 og 5.52 er stort set uændrede.

Som omtalt, er der samlet set ingen ændringer i forhold til undersøgelsen i 2004. Dog var der et mindre fald på konti 5.39 og 5.53, hvilket ikke gør sig gældende for dette års undersøgelse.

Konto 5.08 – støtte til frivilligt socialt arbejde

Konto 5.08 behandles for sig, idet den hverken kan kategoriseres som en kernekonto eller en tilgrænsende konto.

	Enheder	Udgifter i 1.000 kr.
Amter	2005	9.214 Kr.
	2006	9.341 Kr.
	Ændring	127 Kr.
	Ændring (%)	-2 % (1 %)
Kommuner**	2005	32.660 Kr.
	2006	27.714 Kr.
	Ændring	-4.946 Kr.
	Ændring (%)	-18 % (-15 %)**
Kbh., Frb. Et Bornholm	2005	19.709 Kr.
	2006	20.955 Kr.
	Ændring	1.246 Kr.
	Ændring (%)	3 % (6 %)
Total	2005	61.583 Kr.
	2006	58.010 Kr.
	Ændring	-3.573 Kr.
	Ændring (%)	-9 % (-6 %)*

Kilde: Oxford Research 2005
Note*: Århus Kommune har på denne konto en budgetteknisk korrektion, som giver sig udslag i et samlet fald på 9 % for alle kommuner og amtskommuner. Tages Århus Kommune ud af beregningerne, sker der på konto 5.08 en stigning på 1 % i faste 2005-priser.
Note**: Tages Århus kommune ud af de kommunale beregninger sker der et faldt på 1 % for kommunerne i faste 2005-priser.
Procentændringen er angivet i faste 2005-priser med en fremskrivningsfaktor på 3,1 %, mens udgifterne er i løbende priser, hvilket også er tilfældet for procentændringen i parentes.

Konto 5.08 er den blandt de undersøgte konti med de laveste samlede udgifter. Som det fremgår af ovenstående tabel, benyttes kontoen først og fremmest af kommunerne og i mindre grad af amtskommunerne.

Som det ses af tabellen, sker der samlet set et fald i den kommunale og amtskommunale støtte til frivilligt socialt arbejde, idet der sker et fald på 9 % på konto 5.08 i faste 2005-priser.

Faldet på konti 5.08 er imidlertid først og fremmest bundet op på en budgetmæssig justering i Århus Kommune, som samlet set ikke har nogen indflydelse på indsatsen i Århus kommune, men som her kommer til udtryk som en negativ udvikling, når der fokuseres på de enkelte konti. Undlades Århus Kommune vil der imidlertid være tale om en næsten uændret indsats i forhold til udgifterne til det frivillige sociale arbejde, idet der samlet set sker en stigning på 1 % på konti 5.08.

1.4. Sammenligning med data fra Danmarks Statistik

Der sættes i dette afsnit fokus på sammenligningen mellem regnskabstal og budgettal fra Danmarks Statistik, samt sammenligningen med de tal som kommunerne og amtskommunerne indberetter til Oxford Research. Formålet er, at sætte fokus på eventuelle forskelle og sammenfald.

1.4.1. Regnskabstal og budgettal fra Danmarks Statistik

Kommunerne og amtskommunerne indberetter hvert år i november budgettal for det efterfølgende år til Danmarks Statistik. På tilsvarende vis sker der en indberetning af regnskabstallene, når disse foreligger.

Dette afsnit har til formål at se, i hvilket omfang der er overensstemmelse mellem de indberettede budgettal og regnskabstallene på de udvalgte konti. Hermed skulle det være muligt at skabe en forståelse af, i hvilket omfang kommunerne og amtskommunerne reelt budgetterer rigtigt, i forhold til den udvikling, de efterfølgende regnskaber afspejler.

Af nedenstående tabel ses udviklingen i budgettallene og regnskabstallene for de udvalgte kommuner og amtskommuner på de udvalgte konti. Perioden, der ses på, er 2003-2004. Da regnskabstallene for 2005 ikke foreligger på nuværende tidspunkt, er disse ikke medtaget.

Konto	Budgettal (1.000 kr.)		Regnskabstal (1.000 kr.)		Beløbsafvigelse (1.000 kr.)		Procentvis afvigelse mellem budget og regnskab	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004
5.08	57.325	46.828	55.378	55.883	-1.947	9.055	-3 %	19 %
5.39	554.041	623.247	711.032	787.430	156.991	164.183	28 %	26 %
5.42	602.520	632.407	619.426	649.255	16.906	16.848	3 %	3 %
5.44	130.172	138.641	124.929	133.942	-5.243	-4.699	-4 %	-3 %
5.45	565.134	715.389	607.736	676.671	42.602	-38.718	8 %	-5 %
5.51	149.142	128.782	148.914	164.483	-228	35.701	0 %	28 %
5.52	881.175	855.767	811.074	782.780	-70.101	-72.987	-8 %	-9 %
5.53	392.155	406.633	465.275	560.645	73.120	154.012	19 %	38 %
5.55	667.510	776.873	760.782	829.098	93.272	52.225	14 %	7 %
5.56	127.123	105.551	106.064	97.189	-21.059	-8.362	-17 %	-8 %
Total	4.126.297	4.430.118	4.410.610	4.737.376	284.313	307.258	7 %	7 %

Kilde: Statistikbanken. BUD.32, REG31
De benyttede tal er summen af tallene for de kommuner og amtskommuner, som indgår i undersøgelsen

Som det fremgår af ovenstående tabel, er der på flere af de udvalgte konti betydelige forskelle mellem budgettallene og regnskabstallene. For begge år gælder det, at regnskaberne er cirka 300 mio. kr. højere end hvad der budgetteres med, hvilket svarer til en afvigelse på 7 %. Imidlertid er der på enkelte konti større udsving.

På flere af de udvalgte konti har nettoudgifterne reelt vist sig at være større end kommunerne og amtskommunerne oprindeligt havde budgetteret med. Overordnet set er udsvingene noget større i amter end det er tilfældet i kommunerne. Tallene er præsenteret i bilag C, hvor det også fremgår, hvordan tallene ser ud for kommunerne og amtskommunerne hver for sig.

Der er flere grunde til udsvingene, hvoraf de vigtigste er listet nedenfor.

- Overgangen til grundtakstmodellen har uden tvivl være forbundet med en række startvanskeligheder, hvilket reelt har betydet, at kommunerne og amtskommunerne ikke altid har fået placeret udgifterne på de rigtige konti fra start. Dette har også kunne ses af de gennemførte analyser de to foregående år, hvor der løbende er sket en omrokering af midler mellem forskellige konti.

- Det kan være vanskeligt for kommunerne og amtskommunerne allerede i budgetterne at forudsige indsatsniveauet året efter. Det gør sig eksempelvis gældende for konti 5.52 (Kommunale botilbud til midlertidigt ophold for personer med særlige behov). Mange af de udvalgte konti er bundet på indsatsområdet, hvor det kan være vanskeligt at forudsige det præcise antal brugere, og på området, hvor der eksempelvis er behandlingsgaranti, kan dette betyde udsving.
- Grundtaksområdet er meget følsomt. Således kan indsatser, som kommunerne forventer at være grundtaksfinansieret, vise sig ikke at være det, hvilket betyder højere udgifter på det pågældende område.
- Enkelte, meget dyre klienter kan betyde store udsving mellem budget og regnskabstal. En enkelt behandlingstung person kan således medføre en betydelig merudgift på en enkelt konti for den enkelte kommune.

Samlet set viser regnskaberne således, at udgifterne på området reelt er noget højere end der budgetteres med. Imidlertid viser beregninger, at der samlet set er tale om *generel* underbudgettering, og at budgetterne rent vækstmæssigt derfor ikke giver et skævt billede af udviklingen. Her med menes, at den vækst, der sker i budgetterne i løbende priser, er den samme som for regnskabstallene. Væksten er på 7 % fra 2003 til 2004. Oxford Researchs undersøgelse fra 2003 viste ligeledes en vækst i budgetterne fra 2003 til 2004 på 7 % i løbende priser. Efter korrektion af tallene viste den samlede analyse fra Oxford Research, at der fra 2003 til 2004 skete en stigning på 9 % i udgifterne til gruppen af socialt udsatte.

1.4.2. Sammenligning af analysens tal med tal fra Danmarks Statistik

---

Oxford Research har over de seneste år gennemført en analyse af kommunernes og amtskommunernes indsats over for gruppen af socialt udsatte i en række udvalgte kommuner og amtskommuner. Som det også er tilfældet for dette års undersøgelse, er analysen foretaget ved en sammenligning mellem budgettal for det pågældende år og det efterfølgende år. Budgettallene indsamles direkte fra kommunerne og amtskommunerne, hvilket dels gør, at rapporten kan være klar før data er tilgængelig gennem Danmarks Statistik, og dels giver muligheden for at få tallene og deres betydning uddybet af kommunerne og amtskommunerne. I dette afsnit sættes der fokus på de forskelle, der er mellem tallene fra Danmarks statistik, og de tal som Oxford Research benytter.

I det undersøgelsesdesign, som Oxford Research benytter, bliver der brugt to versioner af data. Den første version er de ukorrigerede data fra kommuner og amtskommunerne, mens der i den anden version sker en korrektion af data, idet Oxford Research for hver eneste kommune og amtskommune vurderer rigtigheden af den enkelte konti, hvilket sker på baggrund af oplysningerne fra kommunerne og amtskommunerne. Sker der således en budgetændring, som udelukkende har fundet sted af tekniske årsager, og som derfor ikke er relateret til en ændring i indsatsen over for gruppen af socialt udsatte, er denne taget ud af den samlede analyse. Herved skulle det endelige resultat i langt højere grad være udtryk for ændringer i selve indsatsen, end hvis de ukorrigerede data anvendes. Dette er også beskrevet i afsnit 1.2 om analysens fokus og forbehold.

Af nedenstående tabel fremgår de tal, som er indsamlet af Oxford Research (ukorrigerede), og de tal som er hentet fra Danmarks statistik.

Sammenligning af budgettal mellem Danmark Statistik og Oxford Research						
	Danmarks Statistik Budgettal (1.000 kr.)			Oxford Research Budgettal (1.000 kr.)		
	2004	2005	Procentvis stigning	2004	2005	Procentvis stigning
5.08	37.664	41.131	9 %	43.433	43.898	1 %
5.39	591.936	729.037	23 %	606.809	644.717	6 %
5.42	348.378	352.383	1 %	340.036	346.166	2 %
5.44	138.641	144.918	5 %	141.915	151.600	7 %
5.45	712.413	702.953	-1 %	699.418	688.379	-2 %
5.51	128.782	174.992	36 %	161.591	228.282	41 %
5.52	573.658	682.758	19 %	609.130	690.113	13 %
5.53	383.092	452.776	18 %	393.946	437.700	11 %
5.55	740.373	763.135	3 %	793.524	905.183	14 %
5.56	105.551	120.132	14 %	114.686	126.522	10 %
Total	3.760.488	4.164.215	11 %	3.904.498	4.262.560	9 %

Kilde: Statistikbanken, Oxford Research
Tallene kan ikke umiddelbart sammenlignes med tallene i den forrige tabel, da populationen ikke er den samme (blandt andet Odense Kommune ikke er med).

Som det fremgår, er der visse forskelle mellem data fra Oxford Research og data fra Danmarks Statistik, om end den totale ændring fra 2004 til 2005 er nogenlunde ens. I relation til tabellen er der overordnet to forhold, som er kommenteret nedenfor. For det første de beløbsforskelle der er, og for det andet de forskelle der er på de enkelte konti.

I relation til størrelsen af udgifterne ses det, at de totale udgifter ligger højere ifølge tallene fra Oxford Research, end det er tilfældet for tallene fra Danmarks Statistik. Dette skyldes først og fremmest, at Oxford Research indhenter reviderede budgettal, og derved afspejler disse tal også de reguleringer, som er sket løbende gennem de pågældende år. I modsætning hertil modtager Danmarks Statistik kun budgettal én gang om året³. Budgetterne har især vist sig følsomme over for den regulering som finder sted i forbindelse med grundtakstmodellen, hvilket betyder, at de ikke-reviderede budgetter på dette område til dels er baseret på skøn.

Forskellen på de forskellige konti skyldes desuden, at enkelte kommuner og amtskommuner kun har indberettet de data til Oxford Research, som udelukkende vedrører indsatsen over for socialt udsatte grupper. Dette var først og fremmest tilfældet for undersøgelsen i 2004, men betød reelt, at de anvendte data i højere grad var udtryk for den reelle udvikling på området, og ikke for gruppen af eksempelvis handicappede. Imidlertid har Oxford Research i år lagt øget vægt på, at de indberettede data skulle være udtryk for hele den pågældende konto, og ikke kun indsatsen relateret til de socialt udsatte, idet der derved ikke kan opstå usikkerhed om rigtigheden af data, og således at data fra alle kommuner og amtskommuner er udtryk for det samme.

Korrektion af data

Som det fremgår af tabellen, er der, for både tallene fra Danmarks Statistik og tallene fra Oxford Research, tale om betydelige budgetudsving mellem 2004 og 2005. Et

³ Det bør nævnes, at ikke alle kommuner og amtskommuner foretager en revidering af budgetterne.

godt eksempel, er konti 5.51 (om amtskommunale tilbud om midlertidigt ophold for udviklingshæmmede og personer med særlige sociale problemer), hvor både tallene fra Danmarks Statistik og tallene fra Oxford Research viser stigninger på henholdsvis 36 % og 41 %. En sådan stigning må betegnes som stor, og relaterer sig næppe til en reel ændring i indsatsen. Således vil det være forkert at tolke stigningen som et tegn på en reel ændring i indsatsen over for gruppen af socialt udsatte.

Som følge af kontakten til kommunerne og amtskommunerne er det muligt for Oxford Research at korrigere for denne type udsving. I det konkrete tilfælde, kunne stigningen relateres til en budgetteknisk stigning i Københavns Kommune, hvilket betød en stigning i nettoudgifter på konti 5.51 på 586 %, svarende til over 62 mio. kr. Da der blot var tale om en budgetteknisk ændring⁴, ville det være forkert at regne denne ændring med, da undersøgelsen netop har til formål at vise om der sker ændringer i indsatsen over for gruppen af socialt udsatte. Uden Københavns Kommune i beregningerne skete der reelt et fald på 4 % på konti 5.51.

Et andet eksempel er konti 5.52, hvor tallene fra Danmarks Statistik viser en stigning i udgifter på 19 %. Imidlertid dækker dette blandt andet over budgettekniske ændringer i Storstrøms Amt og Fyns Amt. I Storstrøms Amt skete der en stigning på 17 mio. kr., hvilket imidlertid udelukkende skyldes, at amtet gjorde brug af den pågældende konto til at placere en række midler for så at omplacere dem senere. For Fyns Amt var der også tale om en budgetteknisk ændring, idet amtet overflyttede mere end 24 mio. kr. fra konti 5.54 til 5.52. Efter at have korrigeret tallene viste undersøgelsen sidste år, at der skete en stigning på 9 % på konti 5.52.

Sammenfatning

Afsnittet viser således overordnet tre ting:

- For det første, at udgifterne på området reelt er noget højere end der budgetteres med, men at den årlige procentvise ændring er den samme i budgetterne som i regnskaberne.
- For det andet, at der er visse mindre afvigelser mellem data indsamlet af Danmarks Statistik, og de data som indsamles af Oxford Research, men at den totale ændring mellem de forskellige år viser sig at være den samme.
- For det tredje, at man skal være særdeles varsom med at tolke på de ukorrigerede tal, idet de ikke er udtryk for den reelle udvikling. Det skyldes, at kommuner og amtskommunerne løbende foretager budgettekniske justeringer, som reelt intet har med indsatsen over for gruppen af socialt udsatte at gøre. Hvis data skal give et reelt billede af udviklingen i indsatsen over for gruppen af socialt udsatte, er det nødvendigt at korrigere data, hvilket netop finder steder i denne undersøgelse.

---

⁴ Konkret skete der en overførsel fra konti 5.50 til 5.51

Kapitel 2. Pladstalanalyse

I dette kapitel belyses udviklingen i antallet af pladser fra 2005 til 2006, som kommunerne samt amtskommunerne stiller til rådighed for socialt udsatte grupper.

Af kapitlet fremgår det, hvorvidt der er sket stigninger eller fald i antallet af pladser. De specifikke ændringer i de enkelte kommuner og amtskommuner fremgår ikke eksplicit af kapitlet, men findes i bilag B. Kommunernes samt amtskommunernes kommentarer til tallene er ligeledes anført her.

Det efterfølgende afsnit beskriver de former for pladser, som undersøgelsen fokuserer på. Udviklingen i antallet af pladser til socialt udsatte grupper bør læses med en række forbehold. Disse er ligeledes indeholdt i næste afsnit.

Helt overordnet er der en forventning om en fastholdelse af antallet af behandlingspladser i 2006 i forhold til 2005. Dette gør sig gældende for både kommunerne og amtskommunerne. I forhold til de paragraffer som kommunerne og amterne registrerer antallet af pladser efter, sker der samlet set på ca. 68 % af de udvalgte paragraffer ingen ændringer, mens der på 23 % af paragrafferne sker en stigning og et fald på 9% af paragrafferne. Fordelingen er cirka den samme for såvel kommunerne som amtskommunerne. Som det også var tilfældet for 2004-undersøgelsen, er der dog generelt tale om mindre ændringer i de tilfælde, hvor der sker en stigning eller et fald.

2.1. Analysens fokus og forbehold

Af Tabel 2.1 fremgår de paragraffer, undersøgelsen afdækker. Disse er udvalgt af Rådet for Socialt Udsatte. Hovedparten af paragrafferne er omfattet af Serviceloven, dog ligger pladser vedrørende alkoholmisbrugere under Sygehusloven.

En del af paragrafferne i undersøgelsen omhandler i første omgang den amtskommunale indsats. Dog budgetterer enkelte kommuner i visse tilfælde på amtskommunale konti, hvorfor samme skema er sendt ud til såvel amtskommuner som kommuner.

Lovgivning	Indhold
Serviceloven § 85	Døgntilbud af stofmisbrugere på egne pladser
Serviceloven § 85	Døgntilbud af stofmisbrugere på private pladser
Serviceloven § 85	Dagtilbud af stofmisbrugere på egne pladser
Serviceloven § 85	Dagtilbud af stofmisbrugere på private pladser
Sygehusloven § 16	Døgntilbud af alkoholmisbrugere på egne pladser
Sygehusloven § 16	Døgntilbud af alkoholmisbrugere på private pladser
Sygehusloven § 16	Dagtilbud af alkoholmisbrugere på egne pladser
Sygehusloven § 16	Dagtilbud af alkoholmisbrugere på private pladser
Serviceloven § 88	Væresteder
Serviceloven § 92	Pladser i boformer til længerevarende ophold, asyl og pensionater
Serviceloven § 93, stk. 1, nr. 2	Boformer til midlertidigt ophold
Serviceloven § 94	Hjemløsinstitutioner
Serviceloven § 93A	Kvindekrisecentre
Serviceloven § 91	Kommunalt tilbud til personer med betydeligt nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevner eller særlige sociale problemer

Kilde: De benyttede paragraffer er udvalgt af sekretariatet for Rådet for Socialt Udsatte.

Af bilag B ses de udfyldte eksemplarer af skemaerne, som kommunerne og amtskommunerne har fået tilsendt. Af skemaerne fremgår ligeledes de kommentarer, kommunerne og amtskommunerne har haft til udviklingen i antallet af pladser. Et mere dybdegående indblik i kommunernes og amtskommunernes indsats på området kan derfor fås af bilag B.

Forbehold

Der er en lang række overordnede forbehold, det er vigtigt at være opmærksom på, når tallene for antallet af pladser vurderes.

- Kommunerne og amtskommunerne har ikke alle opgjort tallene på samme måde. Det skyldes i høj grad, at antallet af pladser er behovsbetonet. Herved har mange kommuner og amtskommuner vurderet, at det kun har været muligt at give et øjebliksbillede, og det har samtidig været vanskeligt at give en vurdering af tallene for 2006. Andre kommuner og amtskommuner har opgjort tallene på baggrund af udviklingen i budgetterne. Omvendt kan problemet her være, at tallene for 2006 kan ændre sig grundet ændringer i behovet.
- Der må regnes med en vis grad af fleksibilitet i systemet, idet der er mulighed for at benytte institutioner med ledige pladser inden for andre områder til at tage presset fra overbelastede områder. Derved bliver antallet af pladser ikke fuldstændigt dækkende for niveauet af indsatsen.
- Undersøgelsen fokuserer kun på ændringer fra 2005 til 2006, hvilket betyder, at nedskæringer/opprioriteringer i 2005 eller planlagte nedskæringer/opprioriteringer for 2007 og fremefter ikke er med i beregningerne.
- Det er ikke alle tilbud, som bliver opgjort i antallet af pladser. De bliver i stedet opgjort i antallet af personer i behandling. Dette drejer sig især om dagpladser til stofmisbrugere og alkoholmisbrugere. Hvor det har været muligt, er der her blevet foretaget en vurdering af udviklingen i antallet af behandlinger.
- I enkelte tilfælde er ændringerne forårsaget af skift mellem de forskellige former for pladser. Her vil det se ud som om, der sker en ændring i indsatsen, uden at det reelt har betydning for den samlede indsats. Dette gør sig især gældende i forbindelse med omlægning af døgnbehandlingstilbud til dagbehandlingstilbud.
- Amtskommunerne sælger i enkelte tilfælde pladser til andre amtskommuner. Disse pladser indgår i beregningerne for nogle af amtskommunerne, mens de er undladt for andre. Det er så vidt muligt kun udviklingen i pladserne i amtskommunerne, som afsnittet beskriver.
- Afsnittet afdækker ikke indholdet og kvaliteten af indsatsen, men beskriver udelukkende, om der sker ændringer i antallet af pladser.

2.2. Antallet af pladser

Udviklingen i antallet af pladser der stilles til rådighed for socialt udsatte grupper er opgjort for henholdsvis kommuner og amtskommuner. Resultaterne angives derfor i to tabeller, én for kommunerne og én for amtskommunerne. En stigning, et fald eller et uændret antal pladser i 2005 i forhold til 2006 angives i tabellerne med pile. Dog skal det påpeges, at størrelsen af de eventuelle ændringer ikke fremgår af tabellerne.

Dette betyder, at en stigning på én plads bliver udtrykt grafisk på samme måde som en stigning på 10 pladser. Af bilag B fremgår de præcise ændringer i antallet af pladser for de enkelte kommuner og amtskommuner.

Antallet af pladser på kvindekrisecentre er inkluderet i undersøgelsen. Denne opgave varetages imidlertid ofte af selvejende institutioner i kommunerne og amtskommunerne, og det har derfor i flere tilfælde ikke været muligt at komme med oplysninger om udviklingen på dette område. Felten vil i disse tilfælde stå blankt, men dette er ikke ensbetydende med, at der ikke er nogen indsats på området. Det samme kan i enkelte tilfælde gøre sig gældende i forhold til indsatsen overfor hjemløse.

Pladser i amtskommunerne

Nedenstående tabel viser udviklingen i antallet af pladser i amtskommunerne. Der ses overvejende en forventning om en samlet stigning i indsatsen målt på antallet af pladser.

Tabel 2.2: Udviklingen fra 2005 til 2006 i antallet af pladser i amtskommunerne

	Frederiksborg Amt	Fyns Amt	Københavns Amt	Nordjyllands Amt	Ribe Amt	Ringkøbing Amt	Roskilde Amt	Storstrøms Amt	Sønderjyllands Amt	Vejle Amt	Vestsjællands Amt	Viborg Amt	Aarhus Amt
Døgnbehandling af stofmisbrugere på egne pladser § 85	0	0	0	⇔	0	⇔	↓	⇔	⇔	⇔	⇔	⇔	⇔
Døgnbehandling af stofmisbrugere på private pladser § 85	(U)	⇔	⇔	⇔	↑	-	↑	⇔	↑	⇔	⇔	↑	0
Dagbehandling af stofmisbrugere på egne pladser § 85	(M)	↑	⇔	⇔	↑	-	↑	⇔	↑	⇔	⇔	⇔	⇔
Dagbehandling af stofmisbrugere på private pladser § 85	⇔	0	0	0	0	0	⇔	0	0	0	0	0	0
Døgnbehandling af alkoholmisbrugere på egne pladser § 16	0	0	⇔	⇔	0	0	0	0	0	0	0	0	⇔
Døgnbehandling af alkoholmisbrugere på private pladser § 16	⇔	⇔	⇔	⇔	⇔	-	⇔	⇔	↓	0	↑	⇔	0
Dagbehandling af alkoholmisbrugere på egne pladser § 16	⇔	⇔	⇔	⇔	0	-	↑	⇔	-	0	↑	0	⇔
Dagbehandling af alkoholmisbrugere på private pladser § 16	⇔	0	0	↑	0	0	⇔	↓	⇔	0	0	-	0
Væresteder § 88	0	⇔	0	⇔	↑	0	⇔	0	0	↑	-	↑	⇔
Pladser i boformer til længerevarende ophold, asyl og pensionater § 92	0	⇔	⇔	⇔	↓	⇔	⇔	↑	0	↑	-	↑	↑
Boformer til midlertidigt ophold § 93	⇔	⇔	⇔	↑	↓	0	⇔	0	0	↑	-	⇔	0
Hjemløseinstitutioner § 94	⇔	⇔	↑	⇔	⇔	⇔	↓	⇔	↑	⇔	-	↑	⇔
Kvindekrisecentre § 93A	0	⇔	⇔	⇔	⇔	⇔	⇔	⇔	⇔	0	-	↓	⇔
Kommunale behandlingspladser § 91	0	0	0	0	↑	0	0	0	0	0	-	⇔	0

Kilde: Oxford Research 2005
 Streg i et felt betyder at det ikke er muligt for amtet at opgøre det præcise antal eller at det ikke har været muligt at fremskaffe oplysningen. Kvindekrisecentrene drives ofte af private organisationer, og derfor har amterne ikke altid overblik over, hvilken retning udviklingen går. Et blankt felt er imidlertid ikke nødvendigvis ensbetydende med, at der ikke er nogen indsats på området. Det kan i enkelte tilfælde også være tilfældet i forhold til indsatsen over for hjemløse.

Som det fremgår af tabellen, er det overordnede billede, at der de fleste steder ikke sker ændringer i indsatsen. Således angives det 63 steder, at der ikke sker nogen æ-

dringer i antallet af behandlingspladser, mens det 25 steder angives, at der sker en stigning i indsatsen, og 7 steder angives det, at der sker et fald. De fleste amter forventer en stigning, om end denne mange steder er meget begrænset, hvilket fremgår af bilag B.

Stofmisbrugsområdet

På *stofmisbrugsområdet* er der overordnet en forventning om en minde stigning målt på antallet af behandlingspladser. Således angives det 7 steder, at der sker en stigning i antallet af pladser, mens det 21 steder er angivet, at pladstallet fastholdes, mens det falder 3 steder. Tages der udgangspunkt i dagbehandling af stofmisbrugere på egne pladser, dækker stigningerne over følgende ændringer:

- Roskilde Amt etablerer et nyt dagcenter pr. 1/1 2006. Oprettelsen sker som følge af en ændring i brugergruppen. Amtet har gennem de seneste år oplevet en stigende tilgang af unge hashrygere, og som følge deraf en mindre efterspørgsel efter de udbudte døgntilbud. Der er derfor i Roskilde Amt gennemført en omlægning af tidligere døgninstitutionspladser til dagtilbud. Behovet for døgnbehandling dækkes i Roskilde Amt nu udelukkende ved køb af private pladser.
- Ribe Amt omlægger ligeledes indsatsen og mængderegulerer, hvorved der etableres endnu 70 dagspladser. Fyns Amt forventer en stigning i antallet af ambulante behandlinger til stofmisbrugere.
- Stigningen i Frederiksborg Amt er udtryk for en regulering af visitationen, så der visiteres i relation til det egentlige behandlingsbehov. I Frederiksborg Amt foretages der dog også løbende omprioriteringer ved ændringer i visitationen til forskellige tilbud.

Som det ses af tabellen, er det kun Frederiksborg Amt og Roskilde Amt, der benytter private pladser til dagbehandling af stofmisbrugere. De foregående år, har ligeledes vist, at det kun er et fåtal af amtskommunerne, der benytter disse behandlingspladserformer.

I undersøgelsen fra 2004 var der på stofmisbrugsområdet færre udsving i pladsudviklingen, end det er tilfældet i år. Som den kvalitative del af undersøgelsen peger på, skal den primære årsag til den positive udvikling i antallet af pladser til stofmisbrugere findes i ændringen af brugergruppen samt indførelsen af behandlingsgarantien til stofmisbrugere under 18 år.

En række amter køber ligeledes flere pladser til døgnbehandling på private institutioner.

Alkoholområdet

Overordnet forventes antallet af pladser til *alkoholmisbrugere* at forblive på det samme niveau i 2006 som i 2005. Således angives dette 16 steder, mens der forventes en stigning fire steder og et fald 2 steder. Generelt skyldes stigningerne indførelsen af behandlingsgarantien på alkoholområdet. Nordjyllands Amt står for den største stigning ved etableringen af to dagtilbud normeret til 16 årspladser. Det er dog forventningen, at nogle brugere i disse tilbud kan profitere af "deltidstilbud", hvorved antallet af brugere kan være væsentligt højere end hvad 2 gange 16 årspladser traditionelt vil kunne rumme.

Faldene i Storstrøms Amt og Sønderjyllands Amt dækker begge over mindre tilpasninger, og er ikke udtryk for en reduceret indsats.

Dog peger erfaringerne fra den kvalitative del af undersøgelsen på, at behandlingsgarantien på alkoholområdet har medført et øget fokus på området. Budgettet er generelt blevet tilført flere midler, hvilket dog overordnet ikke afspejler sig i flere behandlingspladser.

Andre pladser

§ 92 området gennemgik fra 2004 til 2005 en generel opprioritering af antallet af pladser. Som det ses af tabellen, videreføres denne opprioritering i 2006 i 5 amter. Ribe Amt har som det eneste amt nedlagt et tilbud under socialområdet og derved nedlagt 8 pladser i boformer til længerevarende ophold. I de resterende amter fastholdes niveauet fra 2005.

Væresteder under § 88, bliver i flere amter tilført flere pladser. Viborg amt står for den største stigning med 31 pladser på tilbud til udviklingshæmmede og psykiatriske klienter. Med undtagelse af kvindecentre under § 93A, forventes der på de resterende paragraffer kun mindre ændringer i antallet af pladser, der er dog ingen entydig retning på disse ændringer. På § 93A lader antallet af pladser til at blive på samme niveau, med undtagelse af Viborg amt, hvor en tilpasning af antallet af pladser til behovet i amtet, medfører en reduktion på 6 pladser på amtets kvindekrisecentre.

Pladser i kommunerne

Nedenstående tabel viser udviklingen i antallet af pladser i kommunerne.

Tabel 2.3: Udviklingen fra 2005 til 2006 i antallet af pladser i kommunerne

	Esbjerg Kommune	Helsingør Kommune	Hørsens Kommune	Kolding Kommune	Odense Kommune	Randers Kommune	Århus Kommune	Aalborg Kommune	Københavns Kommune	Frederiksberg Kommune
Døgnbehandling af stofmisbrugere på egne pladser § 85	↔	0	0	↔	0	0	0	0	↔	0
Døgnbehandling af stofmisbrugere på private pladser § 85	0	0	0	0	0	0	↔	↔	↔	0
Dagbehandling af stofmisbrugere på egne pladser § 85	0	0	0	0	0	0	↔	↔	↑	0
Dagbehandling af stofmisbrugere på private pladser § 85	0	0	0	↔	0	0	0	0	↔	↔
Væresteder § 88	↑	↔	0	↔	↔	↔	0	↔	↔	↔
Pladser i boformer til længerevarende ophold, asyler og pensionater § 92	↑	0	0	↔	↔	↔	↓	↓	↔	0
Boformer til midlertidigt ophold § 93	↔	0	0	↔	0	↓	0	↔	↔	↔
Hjemløseinstitutioner § 94	↔	0	0	0	0	↔	0	0	↔	↔
Kvindekrisecentre § 93A	0	0	0	0	0	0	0	0	↓	0
Kommunale behandlingspladser § 91	↑	↑	↔	↑	↑	↓	↔	↑	↔	0

Kilde: Oxford Research 2005
 Antallet af pladser i Frederiksberg Kommune er angivet under 'Dagbehandling af stofmisbrugere på private pladser', men dækker over samtlige pladser til stofmisbrugere i Frederiksberg Kommune, jf. bilag B.
 Nul angiver at der Kommunen ingen indsats har på området. Oftest skyldes dette at opgaven er placeret under amtet.
 Bornholms Regionalkommune er ikke medtaget.

Overordnet set er der ikke nogen entydig udvikling i den kommunale indsats overfor socialt udsatte grupper målt på antallet af pladser. 33 steder er det angivet, at antallet af pladser ikke ændrer sig, mens der 10 steder sker en stigning og 5 steder et fald. Ses der på udviklingen ud fra kommunerne, øger 4 kommuner antallet af pladser, 2 kommuner reducerer antallet af pladser, mens antallet af pladser holdes på det samme niveau i 4 kommuner.

Som opgørelsen viser, er der mange kommuner, der ikke har aktiviteter på de udvalgte paragrafer, hvilket i flere tilfælde skyldes, at opgaven løftes af amtet.

Ses der på den samlede indsats på området for *stofmisbrug*, er denne stort set uændret. Eneste undtagelse er Københavns Kommune, hvor et tidligere projekt nu er forankret som en kommunal institution. Dette medfører en stigning på 45 etablerede pladser til behandling af stofmisbrugere. Samme indikation af en uændret indsats gjorde sig, med få undtagelser, gældende i undersøgelsen fra 2004.

Behandling af *alkoholmisbrugere* er traditionelt et amtskommunalt indsatsområde, af hvilken grund dette område ikke har været medtaget for kommunerne i de foregående års undersøgelser. Imidlertid overtager Københavns Kommune fra 2006 behandlingen af alkoholmisbrugere i kommunen fra Københavns Amts. Københavns

Kommune anslår antallet af københavnske brugere i et behandlingstilbud for alkoholmisbrug i 2006 til at være ca. 1.500.

Antallet af pladser på kommunale *væresteder* er i alle kommunerne, med undtagelse af Esbjerg, på samme niveau som det var tilfældet i 2004. I Esbjerg er et tilbud udvidet med yderligere 15 pladser.

På § 92 er der umiddelbart ikke en entydig tendens i udsvingene. Faldene i antallet af pladser i Århus og Aalborg Kommuner dækker over mindre reguleringer og stigningen i Esbjerg skyldes øgede pladser på et amtsligt botilbud. Indsatsen er for de resterende kommuner uændret.

En lang række af de kommunale pladser er placeret på § 91 (kommunalt tilbud til personer med betydeligt nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevner eller særlige sociale problemer). Der er en generel tendens til flere pladser på dette område. I Helsingør Kommune er der etableret et nyt tilbud med 14 pladser, og i Odense og Aalborg Kommuner etableres der hhv. 12 og 10 pladser mere. Udsvingene i Esbjerg, Kolding og Randers Kommuner dækker kun over ændringer på 1-2 pladser.

Kapitel 3. Overordnet kvalitativ vurdering

Som nævnt i indledningen, er kapitlet bygget op omkring telefoninterview med nøglepersoner i kommunerne og amtskommunerne. Det er gjort for at få en overordnet vurdering af udviklingen i indsatsen over for de socialt udsatte grupper; stofmisbrugere, alkoholmisbrugere, prostituerede, hjemløse og psykisk syge.

Det skyldes, at den kommunale og amtskommunale indsats over for socialt udsatte grupper ikke i alle tilfælde vil være afspejlet i budgetterne eller i antallet af pladser. Derfor er den kvalitative analyse medtaget, for at få en overordnet vurdering af ændringerne i indsatsen samt belyse årsagen til denne ændring. Desuden opfanger den kvalitative vurdering forbedringer i indsatsen, som er grundet i en øget effektivisering, hvilket ikke nødvendigvis kommer til udtryk gennem budgetterne eller tallene for antallet af pladser. En kvalitativ vurdering vil derfor opfange de nuancer, der er i indsatsen over for socialt udsatte grupper.

Begrænsningen i interviewformen ligger i, at det ikke umiddelbart er muligt at kontrollere oplysningerne, og at der ofte vil være en tendens til at fremhæve nye tiltag. Oxford Research har desuden oplevet, at nye tiltag, som blev afdækket i undersøgelsen i 2004, og som således skulle have været gennemført i 2005, reelt først igangsættes i 2006 og således reelt både tæller som nye tiltag i undersøgelsen fra 2004 og denne undersøgelse fra 2005.

3.1. Sammenfatning

De gennemførte interview afslører, at der overordnet sker en stigning i indsatsen over for gruppen af socialt udsatte, at indsatsen reelt kun falder meget få steder, og at dette stort set kun sker som følge af behovsændringer. Som det også var tilfældet for undersøgelsen i 2004, er det tydeligt, at behandlingsgarantien på stofmisbrugsområdet og på alkoholområdet har betydning for udviklingen.

På trods af den generelle stigning, er der imidlertid også tegn på en stagnation i forhold til undersøgelsen i 2004. Interviewene giver for det første et klart indtryk af, at stigningen i indsatsen er på et noget lavere niveau, end den stigning der fandt sted mellem 2004 og 2005. Således er der flere steder tale om mindre justeringer i indsatsen, der dog må betegnes som stigninger.

For det andet er der, i forhold til gruppen af hjemløse og psykisk syge, klart flere amter, der giver udtryk for en status quo i 2006 i forhold til 2005 (undersøgelsen sidste år), mens lige så mange amter giver udtryk for en stigning i indsatsen over for gruppen af stofmisbrugere og alkoholmisbrugere i dette års undersøgelse, som det var tilfældet for undersøgelsen i 2004. For kommunerne gælder det, at der i forhold til sidste års undersøgelse er flere, der angiver status quo i 2006 i forhold til stofmisbrugsområdet, alkoholområdet og de psykisk syge.

Den lavere stigning i indsatsen samt færre tilkendegivelser om en stigning i 2006 i forhold til 2005 er formegentligt relateret til strukturreformen. Som det fremgår, sættes det nuværende udviklingsarbejde ikke i stå, men det er samtidigt tydeligt, at langt færre nye projekter ser dagens lys i 2006, end det har været tilfældet de tidligere år.

Hvis der ses på denne undersøgelses fokusområder, er det som nævnt tydeligt, at behandlingsgarantierne på misbrugsområdet medfører, at indsatsen også i 2006 stiger på dette område, som det også var tilfældet i 2005. I forhold til stofmisbrugerne er meldingen klart, at gruppen bliver yngre, men også at en række af de yngre misbrugere kommer med problemer af en mere psykisk karakter. Behandlingsgarantien på alkoholområdet ser ud til først rigtigt at slå igennem i 2006, hvilket er grunden til den mest markante stigning i indsatsen blandt de forskellige grupper af socialt udsatte.

Overordnet gør det sig desuden gældende, at flere kommuner og amtskommuner har større fokus på udslningsprocessen i forhold til de socialt udsatte, og derved en bedre integration af gruppen i samfundet. Denne tendens var også at finde i sidste års undersøgelse, men det, som tydeligere træder frem i år, er, at kobling til arbejdsmarkedet ser ud til at få større betydning. Således er der flere tilbud med det formål at bevare eller skabe en tilknytning til arbejdsmarkedet. I relation til det første ses det blandt andet ved, at enkelte tilbud på alkoholområdet målrettes personer på arbejdsmarkedet, ved at de bliver tilbudt efter arbejdstid og i weekenden.

Som nævnt ovenfor, og som det også blev beskrevet i undersøgelsen sidste år, er langt de fleste nye projekter finansieret af centrale midler i form af pulje- og satsmidler. Det er kun i få tilfælde, at stigningen i indsatsen reelt betyder, at kommunerne eller amtskommunerne selv afsætter flere midler til området. I de fleste tilfælde, hvor kommunernes eller amtskommunernes egen finansiering reelt stiger, sker det ofte som følge af, at projekter, som tidligere har kørt for centrale midler, ophører, og at kommunen eller amtskommunen selv vælger at køre det givne projekt videre for egne midler. Fra og med 2006 omlægges de statslige tilskud fra udsattepuljen i stigende omfang fra tilskud til de enkelte projekter til generelle bloktilskud. Det bevirker, at tilskud, som hidtil er opført på de kommunale og amtskommunale udgiftsbudgetter som indtægt, nu forsvinder. Alt andet lige giver dette en vækst i de kommunale og amtskommunale nettoudgifter, som er grundlaget for undersøgelsen. Denne ændring er således af ren regnskabsmæssig karakter. Dette bør der tages hensyn til ved fortolkning af udviklingen.

Stofmisbrugere

Undersøgelsen har de sidste to år vist en stigning i indsatsen over for gruppen af stofmisbrugere. Denne stigning ser ud til at fortsætte i 2006, om end for et lidt lavere blus, hvis der ses på størrelsen af stigningen i det enkelte amt. Igen er begrundelsen behandlingsgarantien og herigennem det øgede fokus på gruppen af unge misbrugere og især hashmisbruget og blandingsmisbruget. Desuden oplyser flere kommuner og amtskommuner, at de fortsat oplever en tilgang i antallet af unge blandingsmisbrugere samt flere unge med psykiske problemer.

Alkoholmisbrugere

Alkoholmisbrugerne er klart den af de fem udsatte grupper, som den kvalitative undersøgelse afdækker, hvor den største stigning i indsatsen finder sted, hvilket er det samme mønster som ved undersøgelsen i 2004. Denne stigning skal ses i sammenhæng med behandlingsgarantien, som langt de fleste steder har været ensbetydende med et øget behov for behandlingstilbud. Som nævnt, ses der en tendens til tilbud rettet mod personer på arbejdsmarkedet, eller med det formål at få skabt tilknytningen til arbejdsmarkedet.

Prostituerede

Indsatsen over for gruppen af prostituerede er i forvejen begrænset, og der er, som det også var tilfældet i 2003-2004 undersøgelsen og 2004-2005 undersøgelsen, ikke tegn på de store ændringer i indsatsen i 2006. Den indsats, som er decideret rettet mod gruppen, finder udelukkende sted i de største byer, og flere steder sker det i form af økonomisk støtte til institutioner, som ikke direkte er placeret under kommunerne eller amtskommunerne. Det betyder dog ikke, at kommunerne og amtskommunerne i resten af landet ikke kender til gruppen, idet de har kontakt til de prostituerede i forbindelse med den generelle indsats over for de socialt udsatte grupper. Den største ændring sker som sagt ved, at der er oprettet et nationalt kompetencecenter på området, som blandt andet skal stå for det opsøgende arbejde.

Hjemløse

Der sker overordnet kun mindre ændringer i indsatsen over for gruppen af hjemløse i 2006. En række projekter videreføres, men der er ikke tegn på deciderede nye tiltag på området. De steder, hvor der sker en stigning i indsatsen, er det i form af nye botilbud til gruppen.

Psykisk syge

Det er kommunernes og amtskommunernes vurdering, at der også her kun sker mindre justeringer. Samtidig er det tydeligt, at indsatsen stiger langt mindre over for gruppen, end det var tilfældet i undersøgelsen for 2004. Den stigning, som finder sted, er flere steder i form af nye teams, som har til formål at støtte yderligere op om den helhedsorienterede indsats over for gruppen.

3.2. Vurderingen af indsatsen

Kapitlet er opbygget omkring de kvalitative telefoninterview med kommunerne og amtskommunerne. Der er i interviewet blevet spurgt til den forventede udvikling af indsatsen over for stofmisbrugere, alkoholmisbrugere, prostituerede, hjemløse og psykisk syge. De overordnede resultater kan ses i to skemaer; ét for amtskommunerne og ét for kommunerne. Bevægelserne i indsatsen er angivet med pile. Det bør bemærkes, at kapitlet ikke afdækker niveauet af indsatsen, men udelukkende er en vurdering af, om der sker stigninger, fald eller om indsatsen er uændret i 2006 i forhold til 2005.

I enkelte tilfælde har det ikke været muligt at afdække alle områderne. Dette er symboliseret ved, at feltet står blankt i tabellen. Har kommunen eller amtskommunen ingen indsats på området, er dette symboliseret med et nul (0) i tabellen.

Kapitlet indeholder også en mere detaljeret beskrivelse af de enkelte kommuners og amtskommuners indsats over for socialt udsatte grupper, baseret på de gennemførte interview.

Den amtslige vurdering

Tabellen viser amtskommunernes vurdering af, om der sker ændringer i indsatsen over for de socialt udsatte grupper.

Tabel 3.1: Vurdering af ændringen i indsatsen fra 2005 til 2006 i amtskommunerne

	Stof- misbrugere	Alkohol- misbrugere	Prostituerede	Hjemløse	Psykisk syge
Frederiksborg Amt	↔	↑	0	↔	↔
Fyns Amt	↑	↑	0	↔	↑
Københavns Amt	↔	↑	0	↔	↔
Nordjyllands Amt	↑	↑	0	↔	↑
Ribe Amt	↑	↑	0	↔	↔
Ringkøbing Amt	↑	↑	0	↔	↔
Roskilde Amt	↔	↔	↔	↔	↔
Storstrøms Amt	↑	↑	0	↔	↔
Sønderjyllands Amt	↑	↑	0	↑	↔
Vejle Amt	↑	↑	↔	↑	↑
Vestsjællands Amt	↑	↑	0	↔	↔
Viborg Amt	↑	↑	0	↔	↔
Århus Amt	↔	↔	↔	↑	↔

Kilde: Oxford Research 2005

Skemaet underbygger beskrivelsen i sammenfatningen. Den mest markante stigning sker i forhold til alkoholmisbrugerne og stofmisbrugerne, mens der i et langt mindre antal amter sker ændringer i indsatsen over for gruppen af hjemløse og psykisk syge. Der er overordnet ingen ændringer i indsatsen over for gruppen af prostituerede.

I forhold til 2004-undersøgelsen er det tydeligt, at indsatsen ikke stiger i samme omfang over for især de hjemløse og de psykisk syge. For gruppen af hjemløse er dette fald klart en følge af, at der over de senere år er blevet gjort meget for gruppen, og at indsatsen derfor befinder sig på et højt niveau i forhold til tidligere.

Den amtslige vurdering

Frederiksborg Amt: Over for gruppen af stofmisbrugere ændres indsatsen umiddelbart ikke i Frederiksborg Amt fra 2005 til 2006. Dog fortsætter det øgede fokus på gruppen af unge misbrugere, samtidig med at amtet gennem et værested forsøger at skabe øget kontakt til den tungere gruppe af misbrugere. Over for gruppen af alkoholmisbrugere forventes en mindre stigning i indsatsen som følge af større efterspørgsel, men selve indsatsen ændres ikke. I forhold til gruppen af psykisk syge sker der et fald i budgettet grundet omlægninger og sammenlægninger. Dog er der ingen aktiviteter der nedlægges, og indsatsen må derfor betegnes som værende uændret. Desuden opstartes modelprogrammet "Supported employment" med midler fra den Europæiske Socialfond, hvor formålet er at finde og fastholde arbejde til gruppen af psykisk syge. Herudover gennemføres et projekt som skal koordinere behandlingen af mennesker med to diagnoser - sindslidelse og misbrug. Hjemløseindsatsen ændres ikke og amtet har ingen specifik indsats rettet mod gruppen af prostituerede.

Fyns Amt: I Fyns Amt sker der overordnet en stigning i indsatsen over for gruppen af stofmisbrugere og alkoholmisbrugere. For begge grupper gælder det, at man har

oplevet en stigning i tilgangen, og indsatsen øges derfor grundet behandlingsgarantien. På stofmisbrugsområdet øges indsatsen idet der oprettes flere basispladser (45 pladser), samtidig med at der sker en forbedring af faciliteterne. Desuden øges indsatsen over for gruppen af voksne misbrugere bl.a. intensiveres gennem et projekt, som skal styrke behandlingen af indsatte i Nyborg Statsfængsel. I forhold til alkoholmisbrugerne øges antallet af dagbehandlingspladser også (25 pladser), først og fremmest for at øge indsats over for den tunge gruppe, som kan være svære at fastholde i de normale behandlingstilbud. Desuden gøres indsatsen over for børn i familier af alkoholmisbrugere permanent. I forhold til gruppen af prostituerede ændres indsatsen ikke. Amtet har ikke egne institutioner, men medfinansierer en primærkommunal indsats på området. Indsatsen over for gruppen af hjemløse steg i 2005 som følge af opførslen af en række alternative plejehjemspladser i forbindelse med to forsorghjem. Denne indsats fastholdes i 2006. Indsatsen over for de psykisk syge øges i 2006. Det sker blandt andet gennem et nyt akut team samt et team, som har til formål at følge gruppen tættere, således at der kan sættes ind på det rigtige tidspunkt med de rigtige tilbud. Der sker et fald i døgnbehandlingen men en stigning i ambulantlyt behandlingen.

Københavns Amt: Ud over de løbende forbedringer af den administrative struktur og dokumentationen på området sker der overordnet ingen ændringer i indsatsen over for gruppen af socialt udsatte i Københavns Amt i 2006 i forhold til 2005. Udtagelsen er indsatsen over for gruppen af alkoholmisbrugere, hvor der sker en mindre stigning som følge af behandlingsgarantien.

Nordjyllands Amt: I Nordjyllands Amt øges indsatsen over for gruppen af stofmisbrugere. Det sker blandt andet som følge af behandlingsgarantien, og betyder konkret at indsatsen over for de unge under 18 år intensiveres. Der er desuden blevet bygget et nyt kombineret metadonudleverings-/værested i Hjørring Kommune i 2005. Derudover vil der være fokus på at få unge misbrugere normaliseret, og derudover fortsætter en lang række projekter på området, som havde opstart i 2004 og 2005. Indsatsen over for alkoholmisbrugerne øges også i 2006 som følge af behandlingsgarantien. Det sker således ved hjælp af centrale midler, men amtet øger også selv tilskuddet til området. Desuden er der planlagt en generel udredning af området i Nordjyllands Amt i 2006. I forhold til gruppen af hjemløse sker der ingen ændringer i indsatsen i 2006. I forhold til gruppen af psykisk syge sker der en stigning i indsatsen blandt andet som følge af oprettelsen af 5 nye pladser til gruppen af Unge psykisk syge misbrugere i projekt "Den rette opgang". Der er tale om en indsats mod en gruppe af misbrugere, som man fortsat håber kan komme videre og ud af behandlingen. Desuden oprettes et psykiatrisk dobbeltdiagnose-team for at styrke indsatsen på området.

Ribe Amt: I forhold til gruppen af stofmisbrugere sker der i Ribe Amt en stigning i indsatsen. Det sker dels som følge af behandlingsgarantien og dels fordi amtet oplever en øget tilgang. Således oplever man, at flere unge under 18 år henvender sig. Stigningen på området afspejler sig også i budgettallene. I forhold til alkoholmisbrugerne sker der ydermere en opgradering af indsatsen, om end denne kun er mindre. Dette skyldes dels behandlingsgarantien. Den øgede indsats vil finde sted i forhold til døgnbehandlingspladserne, men amtet vil også sætte ind med ambulante tilbud, da der er en forventning om, at flere vil søge disse, da misbrugere på arbejdsmarkedet derved kan fastholde deres job under behandlingen. Desuden er der fra 2006 i samarbejde med en række kommuner ansat en rådgiver til tage sig af gruppen af børn og unge. I forhold til gruppen af hjemløse fastholdes indsatsen i 2006, hvilket også er

tilfældet for indsatsen over for gruppen af psykisk syge, om end der sker forbedringer af den metodiske tilgang på området.

Ringkøbing Amt: Som det også er set i andre amter, sker der i Ringkøbing Amt en mindre stigning i indsatsen over for gruppen af misbrugere som følge af behandlingsgarantien. På stofmisbrugsområdet sker dette gennem et øget fokus på gruppen af unge misbrugere. Således oprettes der nye behandlingstilbud, og amtet er også med i den såkaldte projekt "Sms+hash =Smash". På alkoholområdet øges indsatsen som følge af stigning i efterspørgslen. Indsatsen over for gruppen af hjemløse forventes af være uændret i 2006. I forhold til gruppen af psykisk syge, blev der i 2005 oprettet et særligt mobil team, med fokus på dobbeltdiagnose patienter. Denne indsats fortsætter i 2006 og er med til at sikre, at patienterne ikke bliver skubbet for meget rundt i systemet. Ringkøbing amt har ikke nogen indsats over for prostituerede

Roskilde Amt: I forhold til misbrugsområdet forventes det ikke, at der sker de store ændringer i indsatsen i Roskilde Amt. Et døgntilbud med 12 stoffrie behandlingspladser nedlægges på stofmisbrugsområdet, idet behovet løbende ændrer sig. Således oplever Roskilde Amt i lighed med andre amter, at gruppen af yngre misbrugere vokser, hvilket er med til at ændre sammensætningen af de tilbud, som amtet tilbyder, da der er tale om andre former for misbrug (hash og kombinationsmisbrug). Dagtilbud er mere tidssvarende i relation til denne gruppes behov. Det forventes ikke, at der sker ændringer i indsatsen over for gruppen af alkoholmisbrugere og prostituerede. I relation til gruppen af hjemløse sker der overordnet heller ingen ændringer. Der sker en tiltrængt renovering af akutmodtagelsen, hvilket "koster" en behandlingsplads, men der er tale om mindre justeringer. I forhold til gruppen af psykisk syge sker der overordnet ingen ændringer men der sker en omlægning af pladser fra § 92 til § 93 som følge af ændringer i gruppen. Det skyldes at den tidligere kroniske gruppe er blevet mindre, og derfor er nye behov opstået, som man forsøger at fokusere indsatsen mod.

Storstrøms Amt: I Storstrøms Amt øges indsatsen i 2006 over for både stofmisbrugerne og alkoholmisbrugerne. Dette sker først og fremmest som følge af behandlingsgarantien. På stofmisbrugsområdet har amtet i indeværende år haft fokus på gruppen af eksperimenterende unge, og denne indsats fortsætter i 2006. På alkoholområdet fortsætter indsatsen over for børnefamilier. De ekstra midler på området har gjort det muligt at intensivere indsatsen, hvilket blandt andet har betydet bedre forhold i døgnbehandlingen. Der sker ingen ændringer i indsatsen over for de hjemløse og de psykisk syge i 2006. Storstrøms Amt har ingen specifik indsats, som retter sig mod gruppen af prostituerede, men de indgår dog i behandlingen i forhold til nogle af de andre socialt udsatte grupper.

Sønderjyllands Amt: Overordnet vurderes det, at der sker en stigning i indsatsen over for gruppen af socialt udsatte i Sønderjyllands Amt. I relation til gruppen af stofmisbrugere sker der en stigning i indsatsen grundet en række forskellige initiativer. Amtet overtager metadonudleveringen, som tidligere har været varetaget af Falck, og amtet opretter desuden selv et hafway-hus i modsætning til tidligere, hvor amtet har købt private pladser. Sønderjyllands Amt har for tiden et særligt fokus på gruppen af unge stofmisbrugere, men det er på nuværende tidspunkt for tidligt at sige, om der sker en stigning i denne indsats i 2006. I forhold til gruppen af alkoholmisbrugere er der i 2005 blevet ansat yderligere personale (3 personer i dag- og døgnbehandlingen). Denne opgradering fastholdes. Desuden har amtet fået tildelt yderligere midler til indsatsen over for børn i familier med alkoholmisbrugere. Hjemløseindsatsen øges, idet amtet har fået bevilliget puljemidler til opførelsen af 8 nye

skæve huse. I forhold til gruppen af psykisk syge sker der overordnet ingen ændringer i indsatsen, blandt andet fordi man afventer strukturreformen.

Vejle Amt: Vejle Amt har over de seneste år haft fokus på at gennemføre en analyse af hjemløseområdet, for på den måde at afdække indsatsbehovet og derigennem opkvalificere indsatsen, hvor det var nødvendigt. Analysens resultater skal implementeres i 2006. Indsatsen over for gruppen af hjemløse forventes at stige i 2006, idet et forsorgshjem udvides samtidig med, at der sker en øget brugerinddragelse. På misbrugsområdet gælder det, at de indsatser, som er etableret over de sidste par år, fortsætter. Dog vil implementeringen af hjemløserapporten også have en positiv effekt over for gruppen af stof- og alkoholmisbrugere. Samtidig skal der gennemføres et kompetenceudviklingsprojekt for medarbejdere, der arbejder med brugere, som både har misbrug og psykisk lidelse som problem. Indsatsen er således stigende i forhold til gruppen af stofmisbrugere og alkoholmisbrugere. I forhold til gruppen af prostituerede er det opsøgende arbejde omlagt, idet det fra 2006 skal varetages af det nationale kompetencecenter. Således vil det amtslige arbejde udelukkende bestå i indsatsen over for gruppen af udenlandske kvinder. Det er på den baggrund ikke muligt at sige, om indsatsen stiger eller falder i 2006. I forhold til de psykisk syge oprettes der et såkaldt skærmet afsnit i Vejle således at der ikke kun er et behandlingstilbud i Horsens. Desuden oprettes et team med fokus på gruppen af sindslidende og misbrugere. Derudover igangsættes projektet "Vejle Amt – et børn og unge amt", hvor fokus er rettet mod at få fat i unge med potentielle problemer. Samlet set må indsatsen over for gruppen af psykisk syge betegnes som stigende i 2006.

Vestsjællands Amt: Som det også var tilfældet for undersøgelsen i 2004, sker der først og fremmest ændringer i indsatsen i Vestsjællands Amt i forhold til gruppen af stofmisbrugere og alkoholmisbrugere. Indsatsen over for de to grupper øges, og som det også er tilfældet i en række andre amter, sker dette delvist pga. behandlingsgarantien. På stofmisbrugsområdet sker det især i relation til gruppen af unge misbrugere, hvor der igangsættes en lang række projekter. Indsatsen er et samarbejde mellem kommunikations- og ungeafdelingen, og derfor er der tale om en bred samlet indsats over for gruppen. Blandt nye tilbud kan nævnes "Perron 3" i Slagelse, som er rettet mod unge med hashproblemer, samt projektet "Sms+hash =Smash", hvor fokus er forebyggelse af hashmisbrug. Projektet kører i samarbejde med en række andre amter, og er finansieret af centrale midler samt midler fra Trykfondens. På alkoholområdet intensiveres indsatsen i 2006 ved at sætte øget fokus på gruppen af misbrugere, som er tilknyttet arbejdsmarkedet. Det sker blandt andet gennem weekendbehandling. Indsatsen over for gruppen af hjemløse er overordnet uændret i 2006 i Vestsjællands Amt. Dog har amtet fået tilskud til driften af et kvindekrisecenter i Kalundborg. I forhold til indsatsen over for gruppen af psykisk syge fastholdes denne i 2006.

Viborg Amt: I Viborg Amt sker der overordnet en stigning i indsatsen over for stofmisbrugerne og alkoholmisbrugerne i 2006. Begge stigninger er relateret til behandlingsgarantien. På stofmisbrugsområdet øges indsatsen således over for gruppen af unge stofmisbrugere, og der sættes særligt fokus på hash-misbruget, mens indsatsen på alkoholområdet intensiveres gennem et projekt med titlen "Døgn uden seng", som er et intensivt dagbehandlingstilbud. Viborg Amt vurderer, at indsatsen over for gruppen af hjemløse ikke ændres i 2006. Indsatsen over for de psykisk syge øges i 2006 som følge af en generel udbygning af de indsatsen. Således sættes der fokus på i højere grad at målrette tilbudene og forbedre botilbudene. Det sker både i forhold til dagbeskæftigelsestilbudene samt i forhold til døgntilbudene.

Århus Amt: I Århus Amt sker der overordnet ingen ændringer i indsatsen over for gruppen af stofmisbrugere, om end det forventes at indsatsen over for gruppen af unge misbrugere styrkes i 2006. På tilsvarende vis sker der heller ikke voldsomme ændringer i 2006 i forhold til gruppen af alkoholmisbrugere. Dog har behandlingsgarantien betydet en øget aktivitet i 2005, og der er i Århus Amt sket en generel udbygning af de eksisterende tilbud. I forhold til indsatsen over for gruppen af prostituerede falder indsatsen for Århus Amts vedkommende. Det skyldes, at det tilskud, som man tidligere har givet til værestedet "Reden", frafalder, da indsatsen helt overtages af Århus Kommune med hjælp fra centrale midler. Indsatsen over for de hjemløse øges i 2006, idet der sker en udvidelse i antallet af pladser, hvilket blandt andet sker gennem en opførelse af skæve huse. I forhold til gruppen af psykisk syge sker der overordnet ingen ændringer i indsatsen i 2006. Der er således ikke planlagt nye tilbud eller en udvidelse i det eksisterende antal pladser.

Den kommunale vurdering

Tabellen viser kommunernes vurdering af, om der sker ændringer i indsatsen over for de socialt udsatte grupper.

Tabel 3.2: Vurdering af ændringen i indsatsen fra 2005 til 2006 kommunerne

	Stof- misbrugere	Alkohol- misbrugere	Prostituerede	Hjemløse	Psykisk syge
Esbjerg Kommune	↔	↔	0	↓	↔
Helsingør Kommune	↔	↔	0	0	↔
Horsens Kommune	↔	↔	0	0	↔
Kolding Kommune	↑	0	0	↔	↔
Odense Kommune	↔	↔	↔	↔	↑
Randers Kommune	↔	↔	0	↔	↔
Århus Kommune	↔		(↑)	↑	↔
Aalborg Kommune	↔	↔	0	↑	↔
Københavns Kommune	↑	↔	↔	↔	↑
Frederiksberg Kommune	↔	H:S	↔	↔	↔
Bornholm Regionalkommune	↑	↑	0	0	↑

Kilde: Oxford Research 2005
Indsatsen over for alkoholmisbrugere er placeret under amtskommunerne.

I forhold til indsatsen i amtskommunerne er der i kommunerne overordnet tale om mere begrænsede ændringer i indsatsen over for de socialt udsatte grupper. Samtidigt er der også en klar stagnation i forhold til undersøgelsen i 2004.

Ændringer i indsatsen over for de socialt udsatte grupper gennemgås nedenfor. Der er i mange tilfælde tale om de samme ændringer i indsatsen, som gør sig gældende for amtskommunerne.

Den kommunale vurdering

Esbjerg Kommune: I Esbjerg Kommune sker der overordnet ingen ændringer i 2006 på misbrugsområdet hverken i forhold til stofmisbrugere eller alkoholmisbrugere. Kommunen oplever dog på stofmisbrugsområdet en ændring i gruppen, idet man ser flere helt unge misbrugere, men generelt er efterspørgslen efter tilbud faldende på området hvad angår efterbehandlingstilbudet. Esbjergs tilbud til de hjemløse (Himmelekspressen) lukker og midlerne frafalder, hvilket skyldes at behovet, og derved grundlaget, ikke er tilstede. I forhold til gruppen af psykisk syge er der ingen planlagte ændringer. I 2005 har der været fokus på et øget behov i forhold til personlig støtte, og denne indsats fortsætter i 2006.

Helsingør Kommune: Overordnet sker der i Helsingør Kommune ingen ændringer i indsatsen over for de socialt udsatte grupper. I Helsingør Kommune er indsatsen over for stofmisbrugere og alkoholmisbrugere i høj grad samlet i de samme tilbud. Der sker ingen ændringer i indsatsen over for de to grupper i 2006. I forhold til indsatsen over for de psykisk syge sker der heller ingen ændringer. Dog kan der muligvis ske en tilførsel af flere pladser på området i 2006, da der er overvejelser om at omlægge en række pladser fra gruppen af udsatte (grundet overkapacitet) til psykisk syge. Helsingør Kommune har reelt ingen hjemløse, da dette problem løses løbende. Der er ingen indsats over for gruppen af prostituerede i Helsingør Kommune.

Horsens Kommune: På stofmisbrugsområdet er den samlede indsats i 2006 uændret i forhold til 2005. Budgetmæssigt er der imidlertid tale om en stor procentvis stigning som følge af flere patienter med mere end 120 behandlingsdage. I forhold til gruppen af alkoholmisbrugere er vurderingen, at der ikke sker nogen ændringer. Imidlertid skal den nuværende indsats evalueres i 2006, og først herefter vil det være endeligt muligt at sige, om indsatsen ændrer sig. Indsatsen over for gruppen af hjemløse stiger i 2006 som følge af en ekstrabevilling til et værested, som drives af Kirkens Korshær. Indsatsen over for gruppen af psykisk syge forbliver overordnet uændret i Horsens Kommune. Der er imidlertid en budgetstigning på området, som følge af en nødvendig indsats over for en lille gruppe af udadreagerende dementtramt. Der er i Horsens Kommune ingen organiseret indsats over for gruppen af prostituerede.

Kolding Kommune: Kommunen har fået tildelt ekstra midler på stofmisbrugsområdet som følge af behandlingsgarantien, og der sker således en øget indsats over for gruppen af unge hashmisbrugere. Indsatsen over for gruppen af hjemløse er i Kolding Kommune koncentreret omkring en hytteby, som blev taget i brug i 2004. Denne indsats fortsætter uændret i 2006, om end en del af de centrale puljemidler til en "vicevært" frafalder. Kommunen viderefører imidlertid indsatsen. I forhold til gruppen af psykisk syge oplever kommune en øget efterspørgsel efter tilbud til især unge med personlighedsforstyrrelser. Der tilføres derfor løbende flere medarbejdere til området. Indsatsen over for gruppen ændres dog overordnet ikke i 2006.

Odense Kommune: Overordnet sker der kun begrænsede ændringer i indsatsen over for gruppen af socialt udsatte i Odense Kommune. På stofmisbrugsområdet frafalder dele af storbypuljemidlerne, men kommunen går selv ind og dækker nedgangen. I forhold til gruppen af alkoholmisbrugere ændres indsatsen heller ikke i 2006, og hoveddele af denne indsats er da også placeret i amtet. Indsatsen over for gruppen af prostituerede i Odense kommune varetages af KFUM med et driftstilskud fra kommunen. Denne indsats ændres ikke i 2006. På tilsvarende vis sker der heller ikke ændringer i indsatsen over for gruppen af hjemløse. Indsatsen over for gruppen af psykisk syge stiger en smule i 2006, som følge af en udvidelse af kommunens dobbeltdiagnose team. Indsatsen øges over for de tunge brugere, hvilket konkret sker gennem flere afsatte timer til området. Desuden sker der generelt en forbedring af koordineringen på området.

Randers Kommune: I Randers Kommune sker der overordnet ingen ændringer i indsatsen over for gruppen af socialt udsatte. En hovedsten i indsatsen over for misbrugerne og de hjemløse i Randers Kommune er den såkaldte "Perron 4", som er et kombineret folkekøkken, værested og bosted. Denne indsats fastholdes i 2006. Der sker ingen ændringer i indsatsen over for gruppen af psykisk syge. Randers Kommune har ingen indsats over for gruppen af prostituerede.

Århus Kommune: I forhold til gruppen af stofmisbrugere ske der i Århus Kommune i 2006 en generel opkvalificering af indsatsen. Kommunen opdeler blandt andet indsatsen i korterevarende og længerevarende tilbud, for på den måde bedre at målrette indsatsen. Der sker desuden en opkvalificering af den sundhedsfaglige indsats, samtidigt med at man håber på at kunne fortsætte et substitutionsprojekt rettet mod de svageste i metadonbehandlingen. I relation til indsatsen over for de prostituerede i Århus kommune fastholdes den nuværende indsats. Imidlertid frafalder de puljemidler, som tidligere har drevet værestedet "Reden", og kommunen har derfor valgt at overtage de økonomiske forpligtigelser. Således vil kommunen stå over for en betydelig budgetudvidelse på området (1 mio. kr.). Der er imidlertid usikkerhed om, i hvilket omfang indsatsen også vil blive suppleret med centrale midler. Det samme

billede tegner sig mht. indsatsen over for de hjemløse. De centrale midler frafalder, men kommunen har også her valgt at fortsætte indsatsen, hvilket konkret betyder, at "Det Blå Kors" får et tilskud på ½ mio. kr. fra kommunen. Desuden har kommunen i samarbejde med S.A.N.D fået midler til at igangsætte aktiveringsindsats for gruppen af hjemløse. Der sker overordnet ingen ændringer i indsatsen over for psykisk syge. Dog videreføres det såkaldte "case-manager projekt", hvor fokus er rettet mod unge med psykiske problemer, men uden en konkret diagnose.

Aalborg Kommune: I Aalborg Kommune ser man en ændring i gruppen af misbrugere. Således er der langt flere unge med psykiske problemer blandt stofmisbrugerne. Overordnet ændres indsatsen ikke på området, men der er en forventning om en tilgang af brugere til området. Den kommunale indsats over for gruppen af alkoholmisbrugere er blandt gruppen af 14-25 årige, da amtet dækker den resterende del af indsatsen. Det er meget få tilfælde af alkoholmisbrug de ses blandt denne gruppe, og det er vurderingen, at der ingen ændringer sker i indsatsen i 2006. I forhold til gruppen af hjemløse forventes der en stigning i indsatsen som følge af flere §88 pladser. Denne stigning skyldes en forventning om en stigning i antallet af brugere. Budgetmæssigt sker der ingen ting i forhold til gruppen af psykisk syge. Kommunen har over de seneste år oprettet flere nye tilbud på området, men der sker ingen ændringer fra 2005 til 2006.

Københavns Kommune: Med undtagelse af stofmisbrugsområdet, forventes indsatsen over for gruppen af socialt udsatte grupper at være uændret i 2006 i forhold til 2005. Indsatsen over for gruppen af stofmisbrugere øges, hvilket blandt andet skyldes behandlingsgarantien for gruppen af unge misbrugere. Indsatsen over for gruppen er i København rettet mod de 15 til 25 årige. Desuden bliver et projekt med fokus på gruppen af tunge stofmisbrugere, som tidligere har kørt for satspuljemidler, gjort permanent. I forhold til gruppen af hjemløse sker der en omlægning af pladser, og derved en ændring i indsatsen. 17 pladser bliver omlagt fra § 94 til § 66, og derved rettes en del af indsatsen mod husvilde kvinder med børn. Denne ændring skyldes blandt andet vigende efterspørgsel efter § 94-pladser. Idet der er tale om en omlægning er der hverken tale om et decideret faldt eller stigning i indsatsen over for de hjemløse. I forhold til gruppen af psykisk syge er Københavns kommune i en periode på fire år ved at etablere ca. 80 nye botilbud, som har til formål at nedbringe ventetiden på botilbud. Denne indsats fortsætter i 2006. Der sker overordnet ingen ændringer af indsatsen i Københavns Kommune i forhold til gruppen af alkoholmisbrugere og prostituerede.

Frederiksberg Kommune: Overordnet fastholdes indsatsen over for gruppen af socialt udsatte i 2006 i Frederiksberg Kommune. På stofmisbrugsområdet er der blandt andet på grund af behandlingsgarantien kommet øget fokus på de unge misbrugere. Dette er i Frederiksberg Kommune sket ved, at man nu arbejder med to målgrupper – de gamle misbrugere og de yngre. Indsatsen over for gruppen af prostituerede fortsætter uændret i 2006. I forhold til gruppen af psykisk syge sker der overordnet ingen ændringer. Der blev i 2005 åbnet et nyt botilbud med 18 pladser, hvor indsatsen specielt er rettet mod unge psykisk syge. Denne indsats fastholdes i 2006. Frederiksberg Kommune har ingen indsats over for alkoholmisbrugere, idet denne opgave er placeret under H:S.

Bornholms Regionskommune: I Bornholms Regionskommune er der en stigning i indsatsen på misbrugsområdet. Dette gælder såvel alkohol- som stofmisbrugsområdet. På stofmisbrugsområdet sker der overordnet ingen budgetmæssige ændringer, men indsatsen øges, idet der er ansat en ekstra behandler grundet øget efterspørgsel.

Desuden er der et projekt i gang rettet mod unge hashmisbrugere i alderskategorien 14 til 24 år. Herudover bør nævnes, at der i 2007 sættes øget fokus på støttekontaktordningen. Som følge af satspuljemidler på alkoholområdet øges indsatsen også her. Det er sket gennem en deltidsansættelse, idet kommunen i højere grad vil sætte fokus på at følge klienterne tættere gennem behandlingen. Desuden sættes der i 2006 øget fokus på videreuddannelse af personalet. På området for psykisk syge sker der også en intensivning af indsatsen i 2007. Det sker blandt andet gennem et arbejdsmarkedsprojekt, der har fokus på at gøre gruppen klar til arbejdsmarkedet. Desuden sættes der yderligere fokus på gruppen af unge, som kan være potentielle sindslidende. Derudover arbejdes der i Bornholms Regionalkommune med mere bruger/pårørende indflydelse. Prostitution vurderes ikke som et problem i Bornholms Regionkommune, hvorfor der ingen specifik indsats er på dette område.

Læs Bilag A

Læs Bilag B

Læs Bilag C

